

BIOTIIKKA

==== ELI ====

ELÄMISOPIN AAKKOSIA

KIRJOITTI

A. F. TANNER

FILOSOFIAN MAISTERI JA LÄÄKETIETEEN TOHTORI

Biotiikkaa

eli

Elämisopin aakkosia

Kirjoitti

A. F. Tanner

Filosofian maisteri ja Lääketieteen tohtori

Tampereella 1914

Tampereen Työväen Kirjapaino

I OSA

JOHDANTO

---

1. Elämiskysymys ja elämisoppi.

Niiden asiain joukossa, jotka herättävät mielenkiintoa ihmisessä, uskoisi ensimmäisenä ja ylinnä kaikista olevan itsekullekin oman elämänsä elämisen. Siitähän, näet, riippuu niin paljon: ihmisen lähes kaikki, ja se hän enimmäin on omassa vallassammekin. Tiedustelu ja huoli, kuinka tässä oikein olisi elettävä, herää siis, olisi ainakin syytä herätä yhä ja yhä uudestaan jokaisen ihmisen mielessä, siksi kun elämä siltä puoleltaan on selvää. Tämmöistä tutkistelua elettävän elämän suhteen olen nimittänyt *elämiskysymykseksi*, kun sillä minun nähdäkseni on „kysymysten“ luonne. Elämänkysymyksiksi on joskus tapana sanoa elämään syvästi sattuvien asiain pohdintaa; elämiskysymystä ei siten ole sekoitettava elämänkysymykseen: se on vain yksi niistä, vaikkakin minun mielestäni kaikkein tärkein semmoinen.

Kun tätä tiedustelua parhaan elämän suorituksesta voidaan tietysti myös toimittaa järjestelmällisessä tutki-

muksessa käytettyjen muotojen ja menettelytapojen mukaisestikin, niin syntyy tämmöisistä tutkimuksista koelma, jolle antaisin nimen elämis-oppi eli biotiikka, kreikkalaisesta sanasta bios, elää. En kutsu tätä elämistieteeksi, vaikka tällä tällaisena kaikin puolin onkin tieteen ominaisuudet, minusta kun tieteksi on nimitettävä tieteellisten tutkimustapain tuloksia vain silloin, kun esineenä on jo olevaisia tosiasioita, ja opeiksi erotettava ne tulokset, jotka saadaan tieteellisesti selvittäessä sitä, mitä tai miten pitäisi olla olemassa. Sen mukaan siis kasvitiede, vaan kasviviljelysoppi; tautitiede, vaan parannusoppi j. n. e.

Tässä kirjassani otan käsitelläkseni elämiskysymystä, s. o. elämis-opin yleisimpiä alkeita.

2. Elämis-ilmio ja -lajit.

Ennenkuin ryhdyn varsinaiseen kysymykseen, tahdon hieman tarkemmin määrätä elämiskäsitteen, sen ympärillä kun tehtävämme on suoritettava.

„Elää“, mitä sitten tuo käsite oikein sisältää? Sehän on yhteisnimitys kaikille niille monille, keskenään hyvinkin erilaisille toiminnoille, joita kasvit, eläimet ja ihmiset osoittavat. Toimintaa on elämä siis pohjaltaan. Siinä määrässä kuin sitä on, on elämää enemmän tai vähemmän.

Kun lähemmin tätä toimintaa, elämää, tarkastaa, niin huomaa, että sitä voi erottaa kolmea peruslajia: 1:o ruumiinpinnan sisäpuolella tapahtuvaa solujen, kudosten

ja elimien toimintaa, jota kutsumme *elolliseksi* elämäksi ja joka on fysiologiatieteen tutkimus-esineenä; 2:o samoin ruumiin sisällä tapahtuvaa mielikuva-, tunne- ja pyrkimystoimintaa, niin sanottua *tajullista* elämää, jota psykologiassa tutkitaan; ja 3:o ruumiinpinnan ulkopuolista jäsenten toimintaa, *teollista* elämää, joka yhtä hyvällä syyllä kuin muutkin elämistoiminnot ansaitsisi tieteellistä tuntemista; mielestäni praktiikka soveltuisi nimeksi tieteelle, jossa käsitellään tätä elämän-ilmiiöiden osaa. Yhteisnimi kaikille näille kolmelle tieteelle: fysiologialla, psykologialle ja praktiikalle, jotka käsittelevät elämää semmoisena kuin se ilmenee luonnossa, s.o. fyysillistä elämää, on biologia.

Nämä erilaiset toiminnat: elollinen l. fysiologinen, tajullinen l. psykologinen ja teollinen l. praktillinen näyttäytyvät aina vain yhteydessä toistensa kanssa, s.o. mitään pelkästään fysiologista elämää, jonka yhteydessä ei minkäänlaista tajullista tulisi näkyviin, ei ole nähty, enemmän kuin täysin vapaata teollisestakaan toiminnasta. Tämä seikka antaa aiheita fysiologista, psykologista ja praktillista toimintaa katsomaan ei eri lajiksi elämää, vaan oikeastaan elämisen eri puoliksi, jotka tarkasti ovat toisistaan riippuvaisia, ja vasta yhdessä muodostavat kokonaisuuden, ykseyden.

Selitykseksi kappaleissa huomaamillemme ilmiöille, siis elämällekin, otaksutaan pysyviä alkusyitä, prinsiipejä. Tämmöisiä alkusyitä on ilmiöiden kantaja *aine*, *materia*, jonka pääominaisuuksia on tilantäyttäväisyys, hitaus l. inertia, s. o. pyrkimys säilyttämään tilansa, ja passiivisuus, että se on ikäänkuin nakeltava; *tarmo*

(*voima*), *energia*, joka aikaansaa aineessa muutoksia; ja *taju* l. (*sielu*), *äly*, *intelligenssi*, tajuava ja järjestävä - syy, joka hoitaa asiain järjellistä menoa. Jokaisessa kappaleessa samoinkuin jokaisessa ilmiössäkin ovat nämä alkusyyt aina vaikuttamassa, vaikka eri määrissä, eri laatuina ja eri suhteissa toisiinsa. Näitä alkusyyitä on siis katsottava elämänilmiöidenkin aiheuttajiksi.

3. Elämän muotoja.

Missä elämää huomaamme, näemme toimintaan yhdistetyn aineen aina ottaneen määrättyjä muotoja: solu, kudos, elin, kasvi, eläin, ihminen. Tiede, jossa tutkitaan näitä aineen muotoja, joissa elämä kulloinkin näyttäikse, on nimeltään morfologia. Eliöksi, organismiksi nimitämme omaa erotettua elämää suorittavaa muotoainetta, tarmoineen, älyineen, kuten jotakin kasvia, eläintä.

Suuri riippuvaisuus ja vuorovaikutus näkyy vallitsevan eliön elämän ja ainemuodon, *ruumiin* välillä. Kuta moninaisempaa ja mutkikkaampaa toimintaa eliöllä on, sitä rikkaampaa ja monipuolisempaa on sen aineen rakenne ja ulkonäkökin, s. o. muoto.

Elämän suorittajia, eliöitä löytyy jo yksin maatahdessämmekin lukematon paljous. Kun jokainen näistä elää jonkunverran ainakin omalla tavallaan, on elämis-
muotojakin äärettömän monta. Kuitenkin osoittavat monet eliöt keskenään niin suurta yhdenkaltaisuuttakin, että on työ ja vaiva huomata niitä muuksi kuin yhden ja saman elollisen olennon monistuksiksi. Suu-

remman tai vähemmän yhtäläisyytensä perusteella on eliöitä eroteltu ryhmiin, joille on annettu nimiä laji, suku, heimo, lahko, luokka, pääjakso, kunta. Perusmuotoja on tapana erottaa kolme: kasvi-, eläin- ja ihmis-elämämuoto.

4. Elämän kehitys. Kehitysasteita ja suuntia.

Tutkimalla erilaisten eliöiden ruumiita ja elämää käy ilmi se hämmästyttävä seikka, että kaikki eliöt, paitsi kaikkein alhaisimpia, ovat yhdistys, joukko juuri näitä alhaisimpia olentoja, kutsuttuja alkueliöiksi, protisteiksi. Tosin nämä alkueliöt eivät pysy sellaisinaan, kun käyvät muodostamaan korkeampaa eliötä. Ne muuttuvat sillä tavalla, että kullekin alkueliölle, solulle, jolla nimellä ne nyt käyvät, tai alkueliöryhmälle, kudokselle, ikäänkuin kerätään siitä varastosta, jonka kukin alkueliö tuo joukkoon, johonkin tehtävään kelpaava osa, esim. ruoansulatusnesteitä valmistava osa, liikuntoa aikaansaava osa, j. n. e.: tunteen osa, toimeenpannaan alkueliöiden kesken *työnjako*. Tästä vahvistuu sekä välineet että työkyky, joka kohta osoittautuu tehtävien täydellisemmässä suorituksessa. Näiden elämän eri tehtäviä hoitavien osien kesken on olemassa sitten vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, ollen hermosto keskuutta välittävänä renkaana.

Tässä esitettyä käsitystä, että korkeammat eliöt olisivat alkueliöiden yhteenliittymisien kautta syntyneitä, vahvistaa vielä se tehty huomio, että jokainen tällainen yhteiseliö todellakin muodostuu yhä uusia ja uusia alku-

eliöitä lisäämällä, tapahtuen uusien alkeis-olioiden tuotanto tähän tarkoitukseen kelpaavien jo olevien eliöiden jakautumisen kautta. Samoin on varmaankin käynyt aikain kuluessa uusien eliöidenkin ilmaantuminen: kuta enemmän uusia soluja tuli lisää entiseen eliöruumiiseen ja kuta tarkemmin työnjako tapahtui, sitä korkeammalle elämä aina pääsi. Näin osottaa elämä eri verran kehitystä, eri kehitys-asteita.

Elämän kehityksessä on ilmennyt vielä suuntia. Niinpä kohta alussa erosi kehitys kahtaan päin: kasvi- ja eläin-elämään. Kumpikin pääsuunta haaraantui sitten useampiin uriin, eikä kehitys tietysti ole vielääkään loppuunsa saatettu. Kukin eliö suorittaa siis elämänsä omalla kehitys-asteellaan ja omassa kehityshaarassaan, jotka kumpikin määräävät sen liikkumisvapauden, s. o. toimintapiirin rajat.

5. Yleis-elämä. Valveutuminen.

Se elämä, jota me näemme kasvien, eläinten ja alkusteella olevain ihmistenkin suorittavan, on kaikki siinä suhteessa yhdellaista, ettei se tapahdu eliön itsensä tietoisesti suunnittelemana eikä tietoisesti elämänä. Määrätyt syyt, joiden yli ei eliöllä itsellään ole valtaa, määräävät elämän puolelta jos toiseltakin. „Ajatuksia“, mielikuvia kyllä on; mutta niiden esiintymistä enempää kuin laatuakaan ei itse hallitse: mitä sattuu näkemään ja kuulemaan ja mitä mieleenjuohtuu, sitä siellä on. Ja kun ei ole vapaaseen, kaikinpuoliseen harkintaan perustuvaa näkemistä, niin puuttuu silloin ensimmäinen ja

välttämättömin ehto todelliseen itsetoimintaan koko elämässä. Eliö on siis vain biologinen automaatti, jonka aivot, milloin niitä on, kyllä askartelevat, mutta asioissa, joita hän ei ole itse itselleen ottanut, ei ainakaan sillä perusteella että ne olisivat niin tärkeitä; hän puuhaa ja touhuaa, mutta tehtävissä, joita hän itse ei ole valinnut älyttyään ne ensin tärkeiksi; hän kärsii ja nauttii, mutta aiheista, jotka eivät johdu hänen korkeamman elämänsä kanssa yhteydessä olevista asioista. Tällaista riippuvaista elämää kutsun fyysilliseksi eli yleiselämäksi.

Kunakin yksityisen ihmisen alun voi lukea siitä hetkestä, kuin isä- ja äiti-solut kohdattuaan toisensa alkavat toisiinsa vaikuttaa, sikiämisestä. Tästä tapahtumasta lähtenyt alkio ei kuitenkaan vielä pitkään aikoihin ole kehittynyt niin etäälle, että sillä morfoloogisesti, s. o. aineellisten muotojensa, kuin biologisestikaan, s. o. toimintojensa suhteen olisi jo ihmis-aste. Ihminen alkaa näet alkueliönä ja kehitys nousee aste asteelta alemmasta eläinmuodosta ylempään.

Kun ihmis-aste on vihdoinkin saavutettu, tapahtuu elämä kuitenkin vielä kaikissa tapauksissa kauvan aikaa kuvattuna yleis-elämänä, s. o. ei tietoisena itsetoimintana. Vaan sitten alkaa kehityksen korkeammuus vähitellen näyttäytyä siinä että ilmenee ajattelu-nimistä tajun toimintaa: ihminen pyrkii aistimuksista aiheutuneita mielikuviaan yhdistelemällä, muodostelemalla ja vertailemalla päteviin mielikuviin, tietoon, s. o. semmoisiin kuviin asioista, jotka käyvät kokemuksen kanssa yhteen. Tässä ajattelutoiminnassa osoittaa ihminen vasta ensin

todellista itsetoimintaa, alussa kyllä hyvin rajoitetussa piirissä ja vain valaisemaan tietä niissä pyrkimyksissä, joihin häntä ajaa samat syyt kuin siihenkin asti yleiselämää eläessään.

Vähitellen tämä ajatteluna esiintyvä itsetoiminta voimistuu ja laajenee, ottaen haltuunsa elämän ohjaamisen enemmän ja enemmän, kunnes lopulta ihmiselle selvenee, että hän onkin ollut epävapaa: toimintaan on häntä ajanut se että hän on sellaiseksi rakennettu ynnä ne mielihyvän ja mielihänen tunteet, joita yhdeltä puolen synnyttää hänen omituinen rakenteensa ja luontonsa, ja toiselta puolen ne olosuhteet, jotka häntä kulloinkin ympäröivät, kuin myöskin tottumuksensa, toisten elämän matkimiset, jopa toisten käskyt ja pakotuksetkin. Tietoisuuteen pääsemistä siitä, että elämänsä ohjaket eivät ole olleetkaan omassa käsissä, kutsun minä valveutumiseksi. Vain peräti harva ihminen näkyy vielä ehtineen kehityksessään sinne asti.

6. Elämiskysymyksen synty. Henkilöllinen elämä.

Huomattua ettei ohjaket ole käsissä, herää kipeä tarve saada ne käsiinsä. Valveutuminen merkitsee ihmiselle kuin uutta syntymistä elämään. Kun se elämänohjelma, jota valveutumiseen asti on seurattu ja jonka mukaan ehkä on hikipäässä puuhattu, lakkaa olemasta „itsestään selvä“, kuten siihen asti uskottiin, niin täytyy alkaa kuin alusta. Nousee kysymys, *kuinka nyt elää?* Hänellä on jo niinpaljon selvänä, että elää mi-

ten tahansa olisi hullutusta. Siksi täytyy ensin ruveta miettimään elämälle ohjelmaa ja ohjesääntöjä mahdollisimman kelvollisia, kun erehdykset näissä voisivat silloin ehdottomasti erehdyksiin itse elämässäkin. *Elämiskysymys* esiintyy hänelle näin kaikessa tärkeydessään ja vakavuudessaan.

Uusi tietoisuus elämästään herättää, kuten sanottu, pyrkimyksen päästä itse elämänsä tekijäksi. Tämä ei kuitenkaan luonnistu niin vain käden käänteessä. Hän saa huomata kuinka „tapa vanha vetelepi“ ja että vasta vaivalla ja ponnistuksella pääsee vähä kerrassaan elämänsä määrääjäksi. Semmoista elämää, joka osoittautuu näin itsetoiminnaksi, nimitän minä henkilölliseksi eli persoonalliseksi elämäksi.

Itsetoiminta alkaa, kuten olemme nähneet, tajullisessa elämispuolessa, joka ynnä teollinen toiminta vallataan enemmän ja enemmän omaan haltuumme. Näidenkään toimintojen herraksi kokonaan ei tosin ole vielä kukaan päässyt, ja fysiologinen toiminta on tuskin nimeksikään vielä vallassamme, mutta jo tästä tietoisuus ja pyrkimys siihen on henkilöllisen elämän oireita.

Henkilöllinen elämä näyttäytyy sitten varttuneena tietoisena näkemisenä, joka on vain kehittynyt aste biologisesta tajuamisesta, suunniteltuna ja perusteltuna ohjelmallisena teollisena toimintana, joka sekin on kehitysaste biologisesta praktillisestä elämästä, ja kasvatettuna tunne-elämänä, ollen sekin kehitystulos yhteis-elämää elävän eliön karkeista tuntumuksista. Kun koko kirjamme on esitys tästä henkilöllisestä elämästä, riittäköön tämä sen esittelyyn.

7. Elämisopin jako. Elämisoppi ja elämistaito.

Uusi asema, valveutuminen, vaatii ihmiseltä selvyyttä, ensiksikin mitä olisi tehtävä ja toiseksi mitä ohjeita olisi noudatettava. Elämiskysymyksen käsittelymme jakautuu siis siten: 1:o elämän perustehtävien tutkimiseen ja 2:o elämän perusohjeiden etsimiseen.

Vaikka elämis-oppi ei ole samaa kuin elämistaito: ihminen kun näet, kokemuksemme mukaisesti, saattaa tietää asiat jos kuinka hyvin, olla oppinut, ilman että teossaan osaa tietoaan näyttää, niin siltikään ei tällainen elämästä selvillä oleminen ole vain pelkkää suunpieksäntää. Tietäminen on, se muistakaamme, välttämätön ehto ja edellytys taitamisellekin. Siksi tarvitsee sen tapahtua ja monesti onnistuu tietoisuuden saattaa ihminen yrittämään elämässäänkin tietojaan toteuttamaan.

II OSA

Elämän perustehtävät.

Elämä on aina toimintaa ja vain toimintaa. Tämä toiminta alkaa samalla kuin itse ihminenkin, siis sikiämisessä. Tämä elämä, toiminta, on kyllä jo alun pitäin tavallaan ihmisen itsensä elämää, mutta ei täysin tietoisena häntä toimintaansa saattavista syistä, ei siis itsemääräävänä eikä vapaana. Ihmistä tällaisena yleiselämää elävänä, on verrattava sokeaan, jota talutetaan ja johdetaan, sillä erotuksella, ettei ihminen itse edes tiedä, että hän on sokea ja toisten kuljettelema. Sitten kun ihmisen silmät aukenevat tätä näkemään, tahtoo hän tietää mihinkä sitä mennään ja minkä tähden juuri sinne. Eikä siinä kyllä: hän tahtoo tietää muitakin mahdollisia matkanmääriä ja vertailla niitä keskenään, hän tahtoisii näet valita itselleen parhaimman niistä kaikista. Eikä näin vain itselleen: hänellä on samalla hyvä tahto: hän tahtoisii löytää pyrittävän muillekin ihmisille parhaimman, s. o. hän tahtoo saada selvän, mikä yleensä ihmiselle olisi enimmin senarvoista, että sitä kannattaisii toiminnallaan tavoittaa. Näitä tavoiteltavia kutsun elämäntehtäviksi. Monet niistä johtuvat toisista ja ne taas edelleen toisista. Lopulta tullaan tehtäviin, jotka eivät

enään ole toisista johdettavia, näitä nimitän minä elämänperustehtäviksi.

Nämä perustehtävät ovat kahdellaisia: a) *muodollisia tehtäviä*, jotka ovat elämälle jonkinlaisia valmistuksia, ehtoja: ja b) *varsinaisia perustehtäviä*, joiden kautta pyritään siihen mitä lopulta halutaan. Muodollisia tehtäviä ovat seuraavat neljä:

Muodolliset perustehtävät.

1. Elämän järjestämistehtävä.

Valveuduttua, johon ihminen ei itse voi itseään auttaa — silloinhan hän ei enään olisikaan nukkuva — vaan kyllä ja paljonkin toiset valveutuneet, joutuu ihmiselle aivan ensimmäiseksi tehtäväksi laatia elämälleen yleinen ohjelma ja yleiset ohjeet, siis mihin ja miten käyttää aikansa ja voimansa. Tätä tehtävää kutsun minä elämän järjestämistehtäväksi. Kun koko tämä kirjanen on oikeastaan juuri esitys ja näyte tämän tehtävän suorittamisesta, niin tässä kohden vain joku vähä erityisesti.

Vaikka tämä elämänsä järjestäminen aivoissaan, mielessään on kohta valveutumaan päästyä toimitettava, niin ei tehtävä silti ole siihen loppunut. Tehtävä jatkuu läpi iän. Ensiksikin jo siitä syystä, että suunnitelmaan ehken on päässyt pujahtamaan virheitä ja erehdyksiä, jäänyt ohjelmasta pois jotakin arvokasta tahi tullut joutavaa joukkoon. Toiseksi on käyttöä varten tehtävät ja ohjeet selviteltävä tarkemmin ja yksityiskoh-

taiemmin, joka työ ainakin silloin tulee suoritettavaksi, kun elämän varrella uudet olosuhteet, kokemukset ja saavutukset kaipaavat lisäohjeita. Kolmanneksi on ohjelma ja ohjesäännöt yhäti pidettävä esillä käyttöä varten, sillä niiden mukaanhan sitä nyt eletäänkin vain. Tosin tottumus oikeaan elämiseen pitää ihmistä kuin itsestään ladulla, vapauttaa siis aina tarkkaamasta karttaa; siltikin on tarpeellista mielessä kirkkaana ja selvänä väikkyä päämäärä ja tie; jollei usein kirkasta ja ja selvennä, pääsevät ne himmenemään.

Elämänsä järjestäminen jo mielessäänkin on kunkin suoritettava itse. Olkoon jonkun elämänohjelma kuinka hyvässä huudossa tahansa, ei sitä pitäisi mennä omaksumaan ilman muuta. Omatöinen ja omintakeinen sen on oltava, mieli meidän ihmisten päästä eteenpäin. Tämä väitteeni ei tietystikään merkitse sitä, ettei muilta eläjiltä olisi mitään opittavaa. Jo vain: tarkatkoon itsekukin kuinka kaikki toiset elävät ja vertailkoon heidän ohjelmiaan omiinsa, elköönkää jättäkö huonossakaan maineessa olevia huomioon ottamatta. Ei pidä vain arvostelematta ja tutkimatta niitä käyttää hyväkseen, kuten nyt niin usein tapahtuu. Missä ikinä näkee toimintaa, jota ei hänellä vielä ole, pysähtyköön ja harmitkoon olisiko tämä ehkä semmoista, jolla hänenkin on elämänsä rikastutettava.

Elämänsä selvittelyssä on vielä eduksi selvittää sitä yhdessä toistenkin kanssa: tiedustella miten toiset henkilöt minkin kohdan käsittävät, antaa siitä arvostelunsa, esittää omat ajatuksensa toisten arvosteltaviksi ja huolellisesti tarkastella niitä huomautuksia, joita häntä vastaan ehkä

tehdään, miten päteviä ne ovat. Näin menetellen voi aika paljon säilyä erehdyksiltä ja yksipuolisuuksilta. Emme tarvitse kukaan olla niin varmoja ettei näihin näet langettaisi. Sen opetuksen antaa historia ja elämän kokemus.

2. Elämänsä isännäksi pyrkiminen.

Ennemmin on jo ollut puhetta siitä, kuinka yleiselämä-asteella todellinen itse ei ole elämänsä ohjaksissa. Valveutumisen herättää ihmisessä pyrkimyksen siihen. Elämänsä isännäksi pyrkimisellä tarkoitan tätä ponnistelua. Se sisältää lähemmin tarkastettuna työtä saada elämänsä menemään laaditun ohjelman ja ohjeiden mukaisesti.

Elämän haltuunsa ottamisessa näyttää parhaalta tarkastaa ensin kaikki ne toimintansa, jotka siihen asti ovat ottaneet voiman ja ajan. Paljon näistä yleiselämän aikana suoritetuista tehtävistä osoittautuu kelvollisiksi ja tarpeellisiksi s. t. s. ohjelman mukaisiksi nyt henkilöllistä elämää ajettaessa. Niihin nähden ei isänniksi pyrkimisessä ole sen suurempaa vaivaa.

Niiden toimintojen poisjättäminen, jotka eivät sovellu uuteen ohjelmaan, vaatii tarmoamme enemmän tai vähemmän, riippuen siitä kuinka juurtunut ja mieluiselta tuntuva se on. Vähäisellä ponnistuksella saattaa ottaa aikaa tämmöisestä toiminnasta vapautuminen.

Uusien toimintojen ottaminen vaatii sekin vakavaa yrittämistä, vaikkakaan ei yleensä ole niin vaikeaa, kuin vanhasta mieluisesta luopuminen.

Sama mitä olen sanonut tehtävien määrääjäksi pyrkimyksestä, koskee myöskin elämisoikeiden mukaisiksi elämän kampeamista.

Elämänsä valvova tarkkaaminen, jossa kirjanpito kulutetusta ajasta on suureksi hyödyksi, on elämänsä isännäksi pyrkijälle ensimmäisiä asioita.

Vaikka puheena olevassa tehtävässä suurin työ onkin suoritettava kohta valveutunutta elämää aloitellessa, jatkuu sitä silti niin kauvan kuin elämääkin.

3. Toimintakykyisenä pito.

Elämä näyttäytyy, kuten ennemmin sanottu, kolmena eri puolena: elollisena, tajullisena ja teollisena. Kaikki nämä toiminnat osoittautuvat toisistaan suuresti riippuvaisiksi, niin että ilman yhtä ei toisiakaan. Siten on tajullinen ja teollinen toiminta vallan mahdotonta ilman rinnalla käyvää elollista toimintaa; mutta eipä elollisenkaan toiminta, niin määriteltynä kuin tein, voi suoriutua ilman tajullisen ja teollisen toiminnan apuuntuloa. Toimintakykyisenä on ihminen kokemuksen mukaisesti silloin kuin elollinen elämä tapahtuu sääntöjen mukaisesti. Toimintakykyisenä pitämisellä tarkoitan elollisen toiminnan auttamista oikein tapahtumaan.

Tätä perustehtävää kutsutaan tavallisemmin itsesäilytykseksi. Ja totta onkin, että kun elollinen toiminta lakkaa, ei eliötäkään enään ole, kun taas elollisen puolen jatkuessa, säilyy eliökin olemassa; mutta samoinhan

käy toistenkin elämäntoimintojen loppuessa. Kun eliön olemassaolo, säilyminen, on mahdoton käsite ilman toimintaa: sisältää ristiriitaisuuden, ja kun pelkällä säilymisellä, jos semmoinen olisi edes ajateltavissa, ei oikeastaan olisi mitään arvoa, että siihen kukaan viittisi pyrkiä, niin on mielestäni osuvampaa puhua itsensä toimintakykyisenä pitämisestä kuin itsesäilytyksestä. Sitäpaitse muistuttavat nämä sanat paremmin tämän tehtävän muodollisuudesta, joka tuntuu erittäin tapeelliselta nyt, kun useimmilla koko elämänsä uhkaa jäädäkin vain tähän itsensä toimintakykyisenä pitämiseen.

Tämä muodollinen perustehtävä sisältää seuraavia toimintaryhmiä:

A. Ylläpito.

Elollinen elämä, ja sen kautta toisetkin elämänpuolet, on mitä lähimmin sidottu aineeseen, energiaan ja yleis-älyyn, eli niinkuin minusta näyttää, elämä onkin vain näiden keskitettyjen ja erilaistuneiden differentsoituneiden alkusyiden itsensä ilmaisua. Siksi tarvitaan elollisen elämän jatkuvaan toimintaan näiden tekijäin kasaamista ja kuluttamista. Ylläpitotehtävällä tarkoitan tämän tarpeen tyydyttämistä.

Vain määrätynlaisia aineita voimiseen ja älyineen voi eliö käyttää hyväkseen. Kutsun näitä lyhyiden vuoksi vanhalla nimellään ylläpitoaineiksi, joka nimitys siis sisältää aineen laajemmassa merkityksessään: energioineen, intelligensseineen. Ylläpitotoimintaoppi käsittelee siis seuraavia asioita:

a) Oppi ylläpitoaineista.

Eri tarkoituksiensa mukaan erotamme ylläpitoaineita seuraavia: 1) vesi, 2) happi, 3) hiilihydraatit, 4) rasvat, 5) proteiinit ja 6) ruokasuolat.

Veden pääasiallisin tehtävä on olla liuvottimena ja lämpötilojen tasoittajana. Happi on tarpeen varsinaisesti energian irrottamiseen aineesta: aineen „palamiseksi“. Hiilihydraatit ja rasvat, sisältäen suuria määriä kemiallisesti sidottua voimaa, potentsiaalista energiaa, ovat tarmon kuljettajia eliön käytettäväksi. Proteiinit ja ruokasuolat ovat eliön rakennus-aineksiksi s. o. ruumiin ainevaraston lisäämiseksi otettuja, ja kuljettanevat älyainesta eliölle.

Näiden ylläpitoaineiden mahdollisimman tarkkaan tuntemukseen on pyrittävä.

b) Ylläpitoaineiden hankinta.

Ylläpitoaineista on vettä monesti jo valmiina saatavana lähteistä, järvistä ja joista ilman sen suurempaa vaivannäköä, tai saa sitä helposti keinotekoisista kuo-pista, kaivoista. Happea on samoin valmiina siinä kaasusekoituksessa, ilmassa, joka ympäröi tähteämme. Vaan hiilihydraatteja, rasvaa, proteiineja ja ruokasuoloja, yhteisellä nimellään kutsuja ruoaksi, saadakse koko melkoinen työ on suoritettava, niin useimmilta vie sen eteen työ enemmän aikaa ja voimia kuin mikään muu heidän tehtävänsä. Siksi ansaitsee tehtävä erityistä huomiota.

Ruoka-aineita sisältää vain kasvien ja eläinten ruumiit. Näiden elämää tuhoomalla on ihmis-elämä mahdollista. Ruoaksi tarvittavia kasveja ja eläimiä on tosin paikoittain jossakin määrässä ja jonakin aikana valmiina, ettei kun ottaa vain käsiinsä. Silloin supistuu hankinta, tuotanto, vain tähän käsiinsä ottamiseen: keräämiseen ja pyydystämiseen. Vain poikkeuksellisesti näin helpolla ruoan hankinnassa pääsee. Yleisimmin täytyy ryhtyä ensin tuottamaan kasveja ja eläimiä: kasviviljelyyn ja eläinkasvatukseen. Kun hienontunut tunto tuntee vastenmielisyyttä teurastukseen, on yhä enemmän ja enemmän jäämässä pois eläintuotanto: turvaannutaan kasviruokaan, vegetarianismi.

Jo vuosituhansia on kasviviljelyä harjoitettu. Niillä niukoilla tiedoilla, joita kasvielämän vaatimuksista vähitellen kokemuksesta saatiin, on kasviviljely aivan viime aikoihin ja paljon vielä yhä edelleenkin ollut sokean hapuilua. Kaskiviljelyksi, peltoviljelyksi, suoviljelyksi, puutarhaviljelyksi, lavaviljelyksi, ansariviljelyksi, aina kulloinkin käytetyn viljelypaikan mukaan on tätä kasviviljelyä nimitelty. Parillaan on muodostumassa uusi viljelytapa, uusia näkökohtia silmällä pitävä viljely, *optimiviljely*, jossa viljelykasvit tahdotaan kasvattaa parhaissa olosuhteissa, n. s. ekoloogisissa optimeissaan, joiden tuntemiseen itsekullekin ruokakasville tieteellisesti järjestetyillä kokeiluilla parasta aikaa pyritään.

Mitä kasveja ruvettiin ruokakasveina viljelemään jäi pitkiksi ajoiksi riippumaan kaikellaisista satunnaisista syistä, usein siitä vain, että „kaikki muutkin“, s. o. ne

ihmiset, joista oli satuttu tietämään, niitä viljelivät. Vasta nyt, kun kemia alkaa hieman verran luoda valoa siihen, mitä aineita ruumiimme sisältää samoin kuin mitä missäkin kasvissa on meille saatavana, aletaan nähdä, mitkä kasvit ovat edullisimmat syötäväksemme viljeltäviksi. Suuria muutoksia on siis tässäkin suhteessa lähimmässä tulevaisuudessa odotettavissa.

Mutta sama kasvilajikin antaa tuntuvasti eri määrässä syötävää, jos se on sattunut saamaan määrättyjä ominaisuuksia. Tämä on aiheuttanut, että tutkimus on jonkun aikaa ollut tähdätty näiden ominaisuuksien selvittelyyn ja syntyyn ja voitettun tiedon mukaisesti on sitten koitettu kasville saada näitä hyviä ominaisuuksia: *kasvijalostus*. Tiede, jossa näitä asioita selvitetään on nimeltään eugeniikka.

Vielä on ruokatarpeidemme tuotantoa koitettu kohottaa kiinnittämällä huomiota tuotantovälineisiin. Muun muassa koneita ja luonnonvoimia on otettu käsityökalujen ja elävän voiman sijaan suurissa määrin. Tärkein ja viimeaikaisin parannus on erikoisten kasvihuoneiden, *ansarien* avuksi ottaminen, joiden kautta nyt voidaan hallita kasvien kasvatuspaikan lämpötilaa, temperatuuria, joka tiedetään yhdeksi tärkeimmistä olosuhdetekijöistä, paitsi että kasvukautta voidaan näin pidentää, hallita kasvuilman ominaisuuksia y. m. hyvää.*) Nämä lasiset kasvitalot ovat vielä siinäkin suhteessa erinomaisia, että ne noin kahdeksan kuukautta meillä Suomessakin pysyvät itsestään 25—30 asteen lämpöisinä, seikka joka joh-

---

*) Katso lähemmin kirjastani „Leipää omassa tuvassa“.

tuu siitä, että lasi päästää lävitsensä, on diatermaani valoisille lämmön säteille, jotka tulevat ansariin ulkoa päin, vaan pidättää, on atermmaani ansarissa tummiksi muuttuneille säteille.

Ruumiin ylläpitoaineiden hankinta itsetuottamalla on tähän asti ollut vuosi vuodelta vähenemässä. Tässä joku vuosi takaperin oli viljelmien, s. o. viljelyskokonaisuuksien, joita yksi ruokakunta hoitaa, luku meillä noin kaksisataa kaksikymmentä tuhatta, siis tuskin puolella kaikista ruokakunnista viljelmää. Ja kuta ylemmäksi yhteiskunnassa kohotaan, sitä vähemmän siellä enään itse tuotetaan mitä tarvitaan: jätetään muiden tehtäviksi. Kuten tuonnempana olen osoittava, kärsii tästä elämämme suunnattomasti, joten elämä tässä, kuten yleensä kaikissa muissakin puolissaan, pitäisi olla omaa elämää, toimintaa. Itsekunkin siis olisi tuotettava itse se, mitä tarvitsee käyttääkin.

c) Ylläpitoaineiden säilytys.

Ylläpitoaineista kasvisruoka-aineita voidaan saada vain joinakin päivinä, korkeintain eräitä lajeja, muutamina viikkoina. Tämä on tehnyt tarpeelliseksi kasvituotteiden tallellapidon semmoisiakin aikoja varten, jolloin niitä emme saa. Muutamat tuotteet, esim. jyvät, palkokasvin siemenet ynnä muutamat muut, säilyvät kuivina varsin vähillä toimenpiteillä, kun taas toisten tallentamisessa on työtä ja puuhaa. Tosin nyt järjestetyn optimiviljelyn avulla pystymme pitämään tuoreitakin tuotteita saatavana puoli vuotta, jopa pitempiäkin aikoja,

aivan koko vuodenkin useita syötäviä, joten säilytystyö supistuu vain pieneksi osaksi entisestä. Kokonaan tästä tehtävästä me tuskin pääsemme vapautumaan. Kuinka erinomaista tämä tuoreen kasviruoan saanti mahdollisimman pitkän ajan vuotta olisi, ymmärtää jokainen ilman lähempiä selvittelyjä, joten asia ansaitsee ajattelevan ihmisen vakavata huomiota.

d) Ylläpitoaineiden valmistus.

Monet kasvituotteet jopa vesi ja ilmakein ovat semmoisinaan mauttomia, tuoksuttomia, vailla miellyttävää väriä, lämpöä, muotoa. Ihmishengen ollessa alemmalla asteellaan ei tosin näistä ominaisuuksista paljonkaan piitata. Kuitenkin kun tarkemmin ajattelee, ovat ne kauniin eri ilmenemispuolia, että vahingoksi hienommalle elämällemme me ne sivuutamme. Onhan näet totta, että miellyttävä, iloisa on päiväpaistetta ihmiselle: semmoisessa osoittaa elämä suurinta, rikkainta ja korkeinta hyötöisyyttään. Saakoon siis sekin puoli sille kuuluvan osansa meidän huomiostamme! Siis: ruoka-aineillemme on annettava näitä miellyttäviä ominaisuuksia. Elimistömmeikin tervehtävät silloin aineita ilolla, mikä näkyy siitä että ruumiimme ottaa niitä halulla vastaan ja ryhtyy toimekkaammin niitä käyttelemään: sulattaa helpommin, kuten on tapana sanoa.

Paitsi kosketellusta syystä, on ruoan valmistus ennen käyttöä hyödyksemme vielä sitenkin, että sopivalla tavalla menettelemällä saadaan ruoka paremmin ja helpommin elimistömme käytettäväksi. Niinpä keittämällä perunoita

rikkoutuvat ne solujen selluloosaseinät, joiden sisällä meille kelpaava tärkkelys löytyy, kun se ilman tätä olisi melkein käyttämätön. Tässä muuttuu lisäksi raaka tärkkelys amylodextriiniksi, joka on jo apu sulatustyölle.

Valitettava vain on, että tieteellinen tutkimus niin niukasti on vielä valaissut ihmisille, mitä ylläpitoaineidemme valmistelunkin suhteen olisi tehtävää.

e) Ylläpitoaineiden otto.

Ylläpitoaineiden ruumiiseen otto: syönti, juonti, hengitys, on tähän asti tavallisimmin tapahtunut jotenkin tiedottomana toimintana. Kun kuitenkin näkevä tietoinen toiminta on tarkempaa ja korkeampaa sekä ihmisarvoa vastaavaa, niin on silloin syytä suorittaa tämäkin tehtävä mahdollisimman täydellisessä tiedon valossa.

Tärkeimpiä selviteltäviä tässä suhteessa olisi mitä aineita olisi otettava, missä kemiallisissa ja eläimellisissä muodoissa, minkä aineiden kanssa yhteydessä, miten vaihdellen, minkä verran mitäkin, mihin aikaan, kuinka usein. Verrattain vähän on näitä asioita edes tutkittu-kaan.

f) Ylläpitoaineiden käyttö.

Käytöksi kutsutaan väärin usein aineiden ruumiiseen ottoa. Me tarkoitamme sanalla kaikkea sitä käyttelyä, mikä ylläpitoaineille tapahtuu ruumiimme sisällä.

Vain se käsittely, joka tapahtuu suussa ja osiksi sekin, on meidän suoranaudessa vallassamme. Välillisesti,

s. o. kiertoteitä voimme kyllä jonkun verran hoitaa koko käyttelyäkin, kun on tietoa ja taitoa.

Korkeampia hiilihydraatteja: tärkkelystä, dextriiniä, mallassokeria, ruokasokeria ja glykogeenia voi katsoa yksinkertaisimpien sokeriaineiden, heksosien: dextroosin, levuloosin ja galaktoosin tiivistyksiksi. Ruumiiseen otettua purkautuvat hiilihydraatit juuri näiksi viimeksi mainituiksi aineiksi: sulavat, kuten on totuttu, harhaanjohdattavasti kyllä, tapahtumaa sanomaan. Proteiinit ja rasvat „sulavat“ nekin, vaan näiden muutokset tarkoittavat ainoastaan saattaa ne väliaikaisesti yksinkertaisempaan muotoon päästäkseen läpi limakalvon, sillä jo siinä läpikulkeissaan muuttuvat ne takaisin proteiineiksi ja rasvoiksi. Tämä „sulaminen“ tapahtuu ruuansulatuskanavassa, ja on siis vain etuvalmistelua aineiden varsinaiselle käytölle.

Tämän jälkeen imeytyy, absorbeerautuu aineet ruumiin nestetiehyeihin: veri- ja imusuoniin, joissa se sitten kierteleee ruumiin joka paikan ja tulee siellä käytettyä: heksoosit palaen maitohapoksi ja sitten lopulta hiilihapeksi, hiilidioksiidiksi, rasvat samoin vedeksi ja hiilihapeksi ja osa proteiinejakin vedeksi, virtsa-aineiksi, virtsahapoksi ynnä muiksi vähemmässä määrässä, pieni osa assimileerautuen ja jääden kuitenkin ruumiin rakennusainekseksi.

Tästä ruoka-aineiden ruumiissa hajoamisesta on oikeastaan siis se hyöty, että elimemme tulevat varustetuiksi tarmolla, energialla, lämmön synnyttämistä varten ynnä muiden töiden suoritukseksi. Jokainen toimitettu työ vaatii näet välttämättömästi energian kulutusta.

Vesi on vain välitysaine, meediumi, eikä senvuoksi muutu miksikään. Happi yhdistyy keuhkoissa veren väriaineeseen, hemoglobiiniin, vaan sittemmin jättää sen yhdistyäkseen kiinteämmin vähä kerrassaan hiileen ja vetyyn muodostaen jo mainittuja yhdistyksiä: hiilihappoa, vettä, virtsa-ainetta, virtsahappoa y. m. — Osa otetuista ruoka-aineista jää ruoansulatuskanavaan käyttämättä, vaikka kyllä muuttuen, pääasiallisesti mädäten bakteerien vaikutuksesta.

g) Hylkyaineet ja niiden käyttäminen.

Kuten näimme, jäi ylläpitoaineista jäljelle muuttunut massa ruoansulatuskanavaan ja ympäri ruumista hiilidioksiidia, vettä, virtsa-ainetta sekä vähäinen määrä muutamia muita aineita. Näitä ynnä ruumiista eroovia kuluaineita aineksia kutsun hylkyaineiksi ja poistetaan ne elimistöstä.

Hiilihappi, vesi ja virtsa-aine kerätään vereen, josta keuhkot erottavat hiilihapon ja vettä, munuaiset vettä ja virtsa-ainetta ja hikirauhaset vähemmässä määrin kaikkia kolmea ainetta.

Nämä jätteet vähänkin suuremmissa määrin ruumiiseen jääneinä osoittautuvat olevan kuolettavia myrkyjä. Siksi jo on tarpeellista että hylkyaineista otetaan vaari. Sen lisäksi ovat nämä samaiset aineet kasvielämälle välttämättömiä ylläpitoaineita. Kun ihmisen on syytä, kuten tulemme näyttämään, itse viljellä ruokakasvinsa, niin huomaamme, että on opittava jokaisen

myöskin jätteitään käyttämään oikein. Tämä tapahtuu kun asunnon yhteyteen järjestetään kasvihuoneet, niin siellä olevat kasvit korjaavat talteensa hiilihapen aina senmukaan kuin sitä keuhkoistamme erittyy, vuorokausittain noin 540 litraa, josta ne antavat meille vastalahjaksi tarvitsemaamme happea. Virtsa- ja ulostusjätteet on syytä koota ensin jonkun verran palamaan tarkoitusta varten laadittuun kompostisäiliöön, sekoitettavan jälkeen kasvimultaan antaakseen tämä sitten sisältämänsä ruokasuolat viljelykasveille.

Arvaamaton määrä rahan-arvoista ainetta menee nykyisin ymmärtämättömyytemme vuoksi hylkyaineissa aivan hukkaan, jopa joutuu terveyttämmekin uhkaamaan.

B. Suojelu.

Mahdollisimman suuressa määrässä toimintakykyisinä pysyäksemme on myöskin välttämätöntä suojella itseämme haitallisilta ja vahingollisilta vaikutuksilta. Niinpä vaatii ruumiimme vireimpänä pysyäkseen että ympäröivä ilmakehä ei laske eikä nouse määrätystä asteestaan, optimista, joka lienee siinä 30° C., milloin lihas työ ei ole tuntuvampi. Kun ulkoilma meillä vain satunnaisesti on näin korkea, täytyy ihmisen säteilyn ja johtumisen kautta aiheutuvalta jäähtymiseltä suojella itseään enemmän tai vähemmän aivan ympäri vuotta. Tämä tehtävä, vaatetus tulee näin ollen tärkeäksi osaksi elämän toiminnoissa. Lisäksi koetetaan lämmittää ilmaa, joka tarkoitusta varten on suljettu huoneeseen.

Pyrkimyksenämme tämän tehtävän suhteen tulisi olla päästä tietämään, mikä temperatuuri, lämpötila ympäröivässä ilmassa olisi suotuisin, optimi, ja sitten minun nähdäkseni ensi kädessä pitää asunnon lämpöä tässä määrässä ja vasta asunnon ulkopuolella toimiessa käyttää vaatetusta suojaamaan. Puku näet haittaa ihon kautta eroovien hylkykaasujen vapaata poistumista ja estää valoa vaikuttamasta ruumiiseemme, joten ei sitä suotta olisi kannettava.

Kun katselee ihmisten menettelyjä tässä lämpösuoje- lussa, niin saa sen käsityksen, etteivät ihmiset tiedä tai välitä mitä he tekevät. Yleinen tapa hallitsee tässä eikä järki ja ymmärrys. Tieteellinen tutkimus on tuskin täällä alussakaan, eikä ole edes selvillä mitä tahdotaan- kaan. Useimmin vaatteita pidetäänkin vain ruumiin kaunistuksena, mutta tarkemmin katsoessa ei edes se- kään näkökohta ole hallitseva. Piilottamaan ruumis- taan, „kun se on niin hävettävä“, käytetään pukimia yhtä paljon. Muotoako vai väriä hävettänee, mene ja tiedä; oikeastaan siedetään kumpaakin, eikä kellään ole mitään muistuttamista, jos ne vain ovat teennäisiä eikä todellisia.

Suurinta toimintakykyisyyttä ylläpitämään tarvitaan määrätty suotuisin valotilakin, valo-optimi. Suojeluteh- tävänämme on silloin pysyttää oleskelupaikassamme tämä valotila.

Ensimmäinen asia tässä suhteessa on tietysti hankkia itsellemme selvä mikä tämä valomäärä on. Valitettavasti on vielä hyvin vähän siihen suuntaan edes yritettykään. Tiedetään vain että jotkut vaikeatkin taudit saadaan pa-

ranemaan, kun runsaasti valoa annetaan vaikuttaa ruumiiseen, s. o. ollaan valossa ilman vaatteita. Siitä voi jo päätellä, että jos aina oleskelisi valossa, ei näitä tautitiloja tulisikaan, joten tauteja on katsottava rangaistukseksi huolimattomuudestamme valotarpeen tyydyttämisessä.

Toimenpiteet valon säilyttämiseksi tulevat kai pääasiallisesti nykyisin kysymykseen huoneessa oleskellessa. Rakentamalla asuntomme suurimmaksi osaksi lasista ja muuttamalla pukumme valoaläpäiseviksi koristeiksi on tie luonnon valolle luoksemme vapaa. *)

Ympäröivän ilmakehän laatu vaikuttaa myöskin paljon elämäämme. Niinpä pölyisyys, epäterveelliset kaasulisät, tauti-itiöt ehkenpä ilmakehän väärä kokoonpanokin vaikuttavat vahingoittavasti. Tietoa ja senmukaisia toimenpiteitä sitten!

Ruumiimme pinnalle kertyy sekä sisäpuolelta että ulkopuolelta peräisin olevaa lisää. Paitsi kauneudellisista syistä, on tästä liasta puhdistauduttava myöskin terveydellisistä, s. o. suojelelusyistäkin.

c) Oikea käyttö.

Paitsi ylläpitämistä ja suojelemista, tarvitaan vielä mahdollisimman suuressa määrässä toimintakykyisinä säilyäksemme elimiä ja jäseniä oikein käyttää. Tämä oikea ruumiimme käyttäminen on siinä, että osaamme osiamme pitää toiminnassa niin etteivät ne liiasta rasitu eikä taas

---

*) Katso kirjaani „Löydetty paratiisi“.

kovin vähästä toiminnasta pääse veltostumaan, käyttämättömyys näet näkyy vaikuttavan toimintavälineidemme kuihtumista ja surkastumista.

Nykyisten tuhannesosaihmissen peräti yksipuoliset työs-kentelyt kasaavat toimintaa yksipuolisesti joillekin ruumiinosille, kun taas toiset jäävät jotenkin käyttämättömiksi. Kokonaisen elämän suoritus jo semmoisenaankin auttaa työn tasautumista; mutta jos sittenkin joku osa jäisi ilman tarpeellista toimintaharjoitusta, on huolehdittava että kukin saa työtä, jossa sen toimintaa kysytään. Keinotekoinen käyttäminen, voimistelu, on minusta asianomaisen henkilön köyhyyden todistus: todistus siitä, ettei hän työnantajana ja -teettäjänä ole mies paikallaan. Miksi näet käyttää koneita, elimiämme, hyödyttömään, kun hyödyllisenkin toimittamista olisi yllin kyllin? Ajatteleva ihminen, joka vielä tietää, ettei kellään ole varaa aikaa eikä voimia turhaan haaskata, tahtoo sen vuoksi hankkia ruumiilleen arvokasta työtä niin monipuolista ja semmoista, että kukin toimintaväline saa oikean määrän käyttelyä. Vai luuletteko, että semmoista ei olisi suoritettavaksi? Katselkaahan ensin. Voimistelu ja urheilu on vain nykyisistä nurinkurisuuksista johtuva jou-tilaiden keksimä puoskaroimis-yritys niille vaurioille, joita kauhean yksipuolinen elämämme synnyttää. Tositöissä ja elämän todellisten vastuksien voittamisessa on pyrittävä voimia kartuttamaan, ja siinä saakin tarpeekseen jo sylipainia heittää, ettei tarvitse keinotekoisia lähteä hakemaan. Tulos elinten ja jäsenten tarmostuttamiseksi täytyy täten olla tietysti yhtä hyvä.

Vuorokausittain antautuu ihminen 6—8 tuntia toimin-

tain tuntuvaan vähentämiseen, jopa toisten kokonaankin lakkauttamiseen täksi ajaksi: *nukkuu*, kuten sanotaan. Mistä tällainen toiminnattomuuden tarve oikein on seurauksena, ei vielä tarkoin tiedetä. Muutamat seikat näyttävät viittaavan siihen, että se olisi seurauksena jonkinlaisesta elimistön myrkyttämisestä, autointoksikatsiosta. Kun näin ihmiseltä menee hukkaan noin kolmas osa elämästään, olisi peräti tärkeätä päästä tietämään unentarpeen syyt ja löytää keino, jolla toimintaamme voisimme jatkaa yhtämittäisesti. Minusta tämä ei näytä mahdollomalta, eikä sen ihmeemmältä kuin sata vuotta sitten ihmisen ilmassa lenteleminen, joka *silloin* kyllä oli ihme, vaan *nyt* ei enään.

d) Parannustehtävä.

Asianmukaisella tavalla ruumistaan ylläpitäen, suo- jellen ja käyttäen täytyy tietysti häiriöiden, tautien vä- hetä vähenemistään. Täydellistä tietoa ja senmukaista täydellistä taitoa ruumiin toimintakykyisenä pitämisessä seuraa loogillisena välttämättömyytenä täydellinen ter- veyskin. Kun tämä täydellisyys ei ole heti saavutettu, niin tehdään virheitä ja erehdysten seurauksina on sitten häiriöitä ja vammoja. Nämä ikävät seuraukset voidaan kuitenkin johonkin määrin saada peruutetuiksi, kun nii- hin vievät syyt poistetaan ja menetellään määrättyillä tavoilla. Parannus tarkoittaa tällamoista sattuneista häi- riöistä ja vammoista pelastumista.

Ensimmäinen askel tässä parantamisessa on todeta mikä häiriö tai vamma on käsissä; sitten tulee päästä selville

sen aiheuttajista ja koettaa mikäli mahdollista poistaa ne; lopuksi jää auttaa elimistöä sen itsekorjauspyrkimyksessä.

On onnetonta, että lääkärikunta ylläpitää kansan taikauskoista luuloa tautien parantamisesta „lääkkeillä“. Näillä apteekkikauppatavaroilla uskotaan olevan jos mitä ihmeellisiä voimia, kun vain „sattuvat olemaan sitä oikeaa sorttia“. Siksi ei ymmärretä hakea oikeaa parannusta oikeassa ruumiimme ylläpidossa, suojelussa ja käyttämisessä, vaan turvaannutaan lääkäri-nimellä käypiin ihmisten petkuttajiin. Tietenkin löytyy näitäkin ihmisiä, jotka eivät ole reseptinkirjoittajia, vaan vointinsa mukaan koettavat auttaa erehdyksistään kärsiviä huomaamaan erehdyksensä, niitä nyt välttämään, ja ohjaavat toimenpiteisiin, joilla rangaistustaan voisivat helpottaa. Muutamassa lääkärikongressissa Yhdysvalloissa lausui eräs nähtävästi tunnollinen ammattimies: „jos kaikki lääkkeet jonakin päivänä upotettaisiin meren syvyyteen, niin olisi se sitä parempi ihmisille ja sitä pahempi kaloille“. Tekisi mieli aivan yhtyä tähän lausuntoon, kun näkee miten hirveätä ja tunnotonta keinottelua näillä on käyty ja käydään.

Yhtä luonnotonta kun on, että jätämme sielumme papin huostaan, yhtä luonnotonta on myöskin, että annamme ruumiimme lääkärin huostaan: itsekunkin on opittava oma elämänsä oikein elämään ja erehdyksiäänkin korjaamaan. Ei ole liikaa, että kukin ihminen, joka ei ole lapsi, tuntee oman ruumiinsa ainakin niin hyvin, kuin meidän „lääkärimme“.

E. Elämän pitennys.

Nykyisen kokemuksemme mukaisesti käypi ihmiselle, kuten eliöille yleisestikin niin, että vihdoin vuosien vierissä ennemmin tai myöhemmin ihminen menettää enemmän ja enemmän toimintakykyisyyttään, tulee vuosi vuodelta raihnaisemmaksi ja lopulta loppuu elämä aivan kokonaan: ihminen vanhenee ja kuolee. Kun kaikki tämä on tapahtunut tähän asti poikkeuksetta, niin on vuoressa vahvuiseksi kasvanut usko, „että kerran kuolla syntyneen pitävi“.

Mutta kaikilla luonnollisilla asioilla on luonnolliset syynsäkin, siis ovat ne vanhenemisella ja vanhuudesta kuolemisellakin. Ja näitä syitä voi silloin päästä tutkittamalla tarkoin tietämään. Mutta mitä asioita täysin tarkoin tietää, niin silloin vallitseekin. Minusta ei ole ollenkaan niin itsestään selvää, että ihmisen aina ja auttamattomasti täytyy vanheta ja kuollakin, että ihminen täydellisimmässä muodossaan ei mahtaisi niille kerrassaan mitään. Ainakaan ei tätä olisi syytä uskoa ennenkuin oikein näkisi ja kaikkensa koettaisi.

Vanhenemis-ilmion luulisi siksi mieltäkiinnittäväksi, jo pelkästään teoreettisista, tietopuolisistakin syistä, että se huvittaisi tutkia yhtä paljon kuin joku toinenkin tosiasia. Ennakkoluulot ovat kuitenkin niin suuret, että vain nimeksi on tässä tieteellistä työtä tehty. Niin suuri on uskojemme valta vielä!

4. Elämänsuorituspaikka.

Elämänsä suorittamiseksi tarvitsee jokainen eliö jonkin paikan määrättyine olosuhteineen. Kuta paremmin

tämmöinen elämän suorituspaikka sopeutuu eliön elämän pyrkimyksille, sitä edullisempaa on se elämän tuloksille. Tämän käsittävä ihminen tahtoo silloin itselleen selvittää mimmoinen suorituspaikka hänen elämälleen olisi auttavain ja ryhtyy toimiin semmoisen itselleen varustamiseksi. Näin syntyy ihmiselle tämä neljäs muodollinen perustehtävä.

Pysyväisempää elämän suorituspaikkaa kutsun *kodiksi*. Siihen tulisi kuulua määrätty alue maata, jossa on asunto, piha jonkillaaisena asunnon laajennuksena, puutarha ja puisto. Sen tulee sisältää elämänsuoritusvälineitä: välineitä ylläpitoaineiden, suojelutarpeiden ynnä muiden tarvekapineiden tuotantoon ja olla koelmahuone muistoille. Sen tulisi kaikin puolin olla miellyttävän, elämän eri puolien suorituksille mahdollisimman soveltuvan rauhoitetun paikan.

Kullakin perheellä, jo kohta avioelämään ruvettua, tarvitsisi olla oma erikoinen kotinsa, jonka he itse sukulaistensa ja ystäviensä avulla ovat itselleen hankkineet ja jota heiltä ei mitenkään voitaisi riistää.

Mikä mainio apu ja turva olisikaan tämmöinen kokonaiseen ja itsenäiseen elämään kaikin puolin välineillä varustettu laitos ihmiselle!*)

Elämän varsinaiset perustehtävät.

Kuten edellisestä näimme, ovat muodolliset perustehtävät vain jonkillaaisia valmistuksia ja edellytyksiä, joi-

---

*) Kohdista lähemmin kirjassani „Löydetty paratiisi“.

den kautta ei vielä mitään itsessään kelpaavaa ole toimitettu. Ne ovat kuin jonkillaista työkalun teroitusta, kirveen hiomista, joka kyllä on välttämätöntä tehtävää, vaan joka semmoisenaan, ilman työaseen tositoimeen käyttämistä jäisi kokonaan arvottomaksi.

Varsinainen perustehtävä sisältää taas semmoiseen toimintaan ryhtymistä, josta on seurauksena itsessään ja semmoisenaan arvokas, se mitä viime kädessä tavoitamme ja tahdomme. Tämmöisiä lopullisia ja siis korkeimpia tehtäviä, joihin kaikki muut elämän toiminnat tähtäävät, ovat seuraavat:

1. Tietotehtävä.

Jokainen eliö kohta elämänsä suoritukseen ryhtyessään, saa luvan ottaa huomionsa, että sillä on kokonainen olevaisuus järjestyksineen jo heti vastassa ja että tämän kanssa on sovittava joka hetki olemassaolon ehdoista, muuten tämä entinen olevaisuus poistaa hänet näyttämöltä. Siinä määrässä kuin eliö ymmärtää näitä olevaisuuden järjestyksen vaatimuksia, pääsee se olemiston joukossa eteenpäin pujotteleimaan.

Tämä „huomioonotto“ on tietämisen alku ja tapahtuu pitkät ajat vain yhtenä keinona pärjätä maailmassa. Eikä tämä samainen huomioonotto ole suinkaan alussa selvää näkemistä: vasta etäälle kasvettua se selvenee ja kirkastuu tarkkapiirteiseksi sisäiseksi asiain näkemiseksi, *tietämiseksi*.

Ja sitten voidaan kehityksessä päästä vielä niinkin pitkälle, että älytään, kuinka pelkkä tämä „näkeminen“,

olevaisuuden tunteminen jo itsessään ja semmoisenaan on miellyttävää ja arvokasta. Näin kohoo olevaisuuden tuntemiseen pyrkiminen elämän varsinaisten perustehävien joukkoon samalla kuin sillä yhä edelleen on verraton merkitys elämässä eteenpäin pääsemisellekin.

Päämääränä tietotehtävässä on oppia tuntemaan olevaisuus, tarkkaan ja niinhyvin yksityiskohdissaan kuin kokonaisuudessaan. Yhdellä yrityksellä ei tässä pyrkimyksessä pitkälle päästä: olevaisuus on kokoonpanosaan ja ominaisuuksissaan äärettömän suuremmoinen. Tietotehtävämmekin on senvuoksi loppumaton: pyritävä yhä tarkempaan, yhä yksityiskohtaisempaan, yhä eheämpään olevaisuuden tuntemiseen.

Kun kerta ei kaikkea voi yhdellä kertaa eikä vielä tuhansillakaan kerroilla päästä tietämään, niin mistähän laidasta olisi paras alkaa? Vai onko aivan yhdentekevää mitä ihminen tiesi? Tässä tulee meille neuvojaksemme tietämisen käytännöllinen tarkoitus: on pyritävä ennenkaikkea tuntemaan se osa olevaisuudesta, josta meidän toimintakykyisyytemme riippuu, muutenhan emme voi suorittaa tietotyötä ollenkaan. Siis kaikkien niiden asiain tunteminen, joita muodollisia tehtäviä käsitellessä esitettiin, tulee välttämättömästi olla ohjelman ensimmäisiä numeroita. Ensi asteilla ihminen pysähtyykin vain siihen tietoon, minkä hän „käytännöllisessä“ elämässä luulee olevan tarpeellista, ja tuottaa hänelle tietonsa iloa vain sikäli kuin ne häntä näyttävät hyödyttävän.

Korkeammalla kehityksessä oltaessa on ihmisellä vielä hyödyllisen rinnalla toinenkin virike ja ilon syy

lietopyrkimisessä: pelkkä se, että pääsee tuntemaan edes osaakin olevaisuudesta. Tämä kannustin vaatii häntä astumaan askeleen edemmäs hyödyllisyyden piiriä, täydentämään sitä, näkemään kokonaisemmin, loitommalle ja syvemmälle, liittämään olevaisuuden osia toisiinsa, tietämään osien välille jääviä vielä tuntemattomia aloja, saamaan kuvan kaikkeudesta, vaikka hän käytännössä ei mitenkään näe näitä tietoja ainakaan aluksi tarvitsevansa.

Edellä esitetyn kahden tietovirikkeen vaikutuksesta voisi ajatella tietoesinepiirin kanssa käyvän jotenkin näin: Hammassärky pakottaa ihmisen otattamaan hampaan pois ja ajattelemaan mistähän sekin vaiva oikein tulee ja mikä merkitys hampailla on sekä miten voisi niitä säilyttää. Näitä käytännöllisiä tietoja varten näyttää tarpeelliselta tuntea hampaita yleensä, niiden tehtävää, rakennetta, kehitysvaiheita y. m. Huomattua että hampaat muun muassa palvelevat ruoansulatusta, tulee mielenkiintoiseksi oppia tuntemaan tätäkin laitosta. Selvittyä, että se on vain ensi osa ruoan käyttelyä ruumiissa, herää halu nähdä mitä ne muut osat ovat. Älyttyä, että samallaista elonilmausta on eläimilläkin, tahtoo oppia tuntemaan muidenkin eliöiden elämää. Mutta silloin rupee kysymään itseltään onko tämä ainoa elämisen ilmenemislaji, mitä elämä yleensä mahtaa olla. Ymmärrettyään, että täytyy määrättyllä tavalla menetellä, mieli säilyttää hampaansa, laajenee ohjeiden kaipuu muihinkin toiminnoihin, lopulta tahtoo tietää mihin kaikkikin hänen voimansa ja aikansa olisi viisainta käyttää. Käsitettyään, että muutkin eliöt pyrki-

vät suorittamaan elämää, kaipaa tietoa näidenkin pyrkimyksistä ja silloin ei ainoastann vain tämänpäiväisistä, vaan siitakin mimmoista se oli eilen, vuosi, kymmenen, tuhat sitten, mimmainen se on ollut aivan alusta alkaen. Kotikaupunkinsa tunteminen synnyttää halun tuntea muitakin paikkoja, maita, maan osia, koko maan pintaa, eikä vaan pintaa, vaan sisustankin, koko maakappaleen, vieläpä muutkin kappaleet kaikki tyyni, koko maailman. Päästyään tietämään, että ruumiinsa on kokoonpantu osista, haluaa hän jatkaa tätä purkamistyötä tullakseen tuntemaan yhä pienemmät ja pienemmät osaset, joista olemme kokoomuksia, joista kaikki on koottu. Ja hoksattuaan, että tupansa seinällä naksuttavaa seinäkelloa käyttää voima, alkaa hän etsiä käyttävää voimaa muihinkin havaitsemiinsa ilmiöihin, tahtoo tietää ja tuntea kaiken, kaiken.

Jotenkin ylläkuvattuun tapaan olisi hyödyllinen tietäminen laajennettava yleiseksi tietämiseksi.

Selvää on, että tämä tietotehtävä ei ole vain joitakin päiviä eikä määrättyjä nuoruusvuosia varten: jokaisesta elämämme päivästä on osa siihen varattava, sille omistettava. Niinkauvan oppia kuin ikääkin.

Tietoon pyrkimisen ei tulisi tapahtua suunnittelemattomasti. Tälle työohjelmaa laatiessa olisi minun ymmärtääkseni tarpeellista pitää ensiksikin silmällä, että tietoesinepiiriin kuuluu olevaisuus kaikkine päähaaroinneen, joista saisi vaikka kuinkakin ylimalkaisen kuvan itsekustakin, siis ikäänkuin vähemmällä suurennuksella katsottuna, että kussakin olevaisuuden eri haarassa jo-

kin osanen tulee yksityiskohtaisemmin tutkittua, siten kuin suuremmalla suurennuksella nähtynä.

Nykyisin niin vallalla oleva tietoonpyrkimystapa, joka uhraa koko elämän jonkun, useimmin hyvin vähäpätöisen seikan juurtajaksaiseen selvittelyyn, tappaa avaran ihmisen, kutistaa sen näköpiirin ihmis-arvolle sopimattomaksi, tuottaen tuhoa kokonaiselle elämälle, jopa estää näkemästä käsittelemäänsä pikkuosastakin kaikissa suhteissaan ja puolissaan.

2. Teollinen tehtävä.

Kuten edellisestä näimme, suhtaudumme maailmaan tietotehtävässämme vain katselijana. Tämä tällainen yksin ei kuitenkaan tyydytä meitä: tahdomme puuttua maailman menoon käsinkin eikä vain silmin. Me tahdomme aikaansaada olevaisuudessa muutoksia. Tälle olevaisuuden mielenmukaiseksi muuttamiselle annan minä nimen teollinen tehtävä.

Samoin kuin teoreettiseen tehtäväämme meidät pakottaa jo pelkkä itsesäilytys, täytyy meidän myöskin jo olemassaoloamme turvataksemme ryhtyä teolliseenkin tehtäväämme: olemassaolomme käy mahdolliseksi vain lakkaamattoman ainemuuttumisen varassa. Kuta paremmin osaamme ja pystymme asianmukaisia muutoksia olevaisuudessa toimeensaamaan, sitä paremmin me pärjäämme. Käytännöllinen hyöty on siis yksi syy teolliseen tehtävään ryhtymiseksi kaikille eliöille.

Mutta niinkuin tietämisessä kehittyneempi ihminen ei pysähdy vain yksin käytännöllisesti hyödyllisen tietä-

miseen, vaan tahtoo oppia tuntemaan kokonaisuuden kaikissa osissaan, niin löytää korkeammalle kohonnut ihminen myöskin iloa laajentamalla praktillisen toimintansa yli elääkseen tarvittavan. Olevaisen luominen ja muodostelu mielensä mukaan on hänelle jo itsessään ja semmoisenaan arvokasta ja iloa tuottavaa, riippumatta siitä hyödyttääkö se tai ei.

Ja samalla tavalla kuin teoreettisessa tehtävässä hyödyllinen on pantava lähtökohdaksi ja siitä laajennuttava kosketuksessa olevaan yleiseen, niin on mielestäni tässä teollisessakin tehtävässä otettava ensin hyödyllinen esille ja sitä laajennellen harjoitettava aineenhallitsemiskykämme: annettaisiin oman sisäisen aatteensa, osiaan hallitsevan ajatuksensa määrätä tuotteemme, ei yksin hyödyllisyysnäkökohdan. Taiteella ymmärtäisin minä juuri tämmöistä oman kokonaisen aatteensa, luontonsa määräämää luomista.

Tämä maailma osoittautuu plastilliseksi: se tottelee meidän vaikutustamme, se suostuu muutettavaksi, vaikka ehdoilla. Muutaman olevaisuuden osan kanssa saa menetellä melkein miten tahtoo: antaa muotoja, laatuja, ominaisuuksia jos jonkinlaisia, on käsissämme massaa vain. Toinen osa vaatii varovasti pitelyä, muuten se käsissämme hajoo massaksi sekin; eliöt muun muassa ovat tämmöisiä varotellen muutettavia. Teollisessa toiminnassamme voisi senvuoksi erottaa aineen vapaata käyttelyä: *luovaa toimintaa* ja jo olevain määrämutoisten olioiden pientä muuttelua, *muodostelevaa toimintaa*. Rajaa näiden välille ei kuitenkaan ole aina niin helppoa vetää.

Kuta etäämmälle henkilö on ehtinyt olevaisuuden tuntemisessa, sitä korkeammalla hän varmasti seisoo; samoin kohoo hän sitä ylemmä, kuta suuremmoisempaa hänen teollinen toimintansakin on. Elävä ihminen tahtoo siis sekä nähdä että tehdä: palkkana on hänellä yhä korkeampi ja korkeampi ilo.

Katselemme nyt muutamia praktillisia tehtäviä lähemmin.

a) Itsejalostus.

Muodosteltavien esineiden joukossa kohtaamme tietenkin ensimmäisenä oman itsemme. Tunnemmehan kokemuksesta kuinka suuresti olemme muutettavia. Tämän itsensä muodostelemisen, kutsun sitä itsejalostukseksi, arvon älyää jo vaikka kuinka yksinkertainen ihminen. Siksipä onkin siihen kohdistettu tietoista huomiota jo tuhansia vuosia sitten. Niinpä kerrotaan ihailtavimman muinaiskreikkalaisen, kuvanveistäjän pojan Sokrateen sanoneen: „en kullasta, enkä hopeasta, vaan omasta itsestäni tahdon muodostaa ihmisen“.

Näissä Sokrateen sanoissa on ilmaistu, mihin itsejalostuksen tulee tähdätä: toteuttaa itsessään ihmis-aate. Siten olisi ensimmäinen selviteltävä, mitä kaikkea ihmiseen tulisi kuulua.

Itsekasvatustyössä tulee olla kirkkaan selvänä ja tarkka-piirteisenä tämän mitä itsestään tahtoo. Huolellisen toistamisen ja harjoittelun avulla on sitten vakaannutettava omistettavaksi määrätty ominaisuus kiinteäksi omaisuudeksemme, ja niin edespäin jatkettava aina täydellisem-

pään tilaan ja asteeseen. Jokainen suorittamamme toimitus: ajatus, tunne, aistimus, mieliteko tai ulkonainen teko kyntää näet jäljen meihin aina, luultavasti hermostoomme, joka jälki, tottumus, tulee yhdeksi meidän määrääjäksemme mitä olemme ja miten vastaisuudessa itsemme ilmaisemme. Näin siis joudumme itse itsemme tekijöiksi.

Oikeastaan, tarkemmin vaarinotettuna, näyttää meidän omaan valtaamme jäävän vain järjestellä mitkä mielikuvat, ajatukset, täyttävät mielemme, „sydämemme“, niinkuin sanotaan; muu menee sittenkuin itsestään. Missä asioissa ajatukset liikkuvat, sitä on tarkasti valvottava. Tietystikään ei niin ymmärtäen, että kaikki saisi jäädä vain ajatuksiksi; tarkoitan vain, että meidän on, luontomme takia, asianmukaisten ajatusten avulla itseämme vallittava.

Itsemme muodostelussa on meidän varottava jäämästä yksipuolisiksi: ei teroitettava vain päätä, ei voimistutettava vain käsivartta, ei hoputettava vain jalkojamme; on huomio kiinnitettävä kokonaiseen ihmiseen kaikkine puolineen.

Kun jokainen toimintamme, sisäinenkin, aina vähän, mutta varmasti, muuttaa meitä, niin voi itsemme jalostus tapahtua siinä muun pyrinnön ohella; itsejalostus on siis seurauksena oikeastaan kuin itsestään. Meidän on siis tämän tehtävän suhteen ennen kaikkia tarkastettava toimintamme, onko se omiaan myöskin vaikuttamaan meihin jalostavasti: että me toimintamme kautta tulemme puolelta niin kuin toiseltakin toivottavaan suuntaan muutetuiksi ja että tämä käy oikeasuhteisesti,

jottei joku puoli joudu meissä varjoon. Tämmöistä tarkastelua varten on joka vuorokaudesta määräaika varattava läpi koko elämän.

Paitsi tätä positiivista, rakentavaa puolta, tulee itsejalostuksessa vielä jotenkin aina siinä rinnalla suoritettavaksi negatiivinen, repimistyö. Huomaamme näet, että meissä on semmoistakin, jota ei tulisi olla, ja se täytyy saada poiskulutetuksi, hävitetyksi. Entis-ajan itsensäjalostaja kiinnittikin tähän negatiiviseen tehtävään suurimman huomionsa. Hänen alituisena ohjeenaan oli: ei sinun pidä! Kokemus on kuitenkin opettanut, että paha, halpa, huono väistyy hyvän edestä kuin pimeys häviää valon edestä, s. o., että on huolehdittava hyvän, toden ja kauniin määräämään pääsemisestä, niin se enimmän juuri kuluttaa pois hävitettävää.

2. Muiden auttaminen.

Toiseksi arvokkaana muodosteltavana esiintyy maailmassa toinen ihminen, johon meidän teollisen tehtävämme tulee siis myöskin kohdistua. Mitä on meidän heidän suhteensa tekeminen? On autettava heitä elämänsä parhaiten suorittamaan.

Tämmöisestä toiminnasta on näet, kuten edellisessä selvitetty, vielä sekin hyvä seurauksena, että tämä vaikutuksenalainen ihminen parhaaksi edukseen muuttuu. Itse elämän viisas suorittaminen on nimittäin samalla harjoitusta, on todellakin parasta voimistelua, joka antaa ihmiselle todellisen tarmon, soireimman muodon ja

uljaimman ryhdin. Tahtoessamme siis muodostella toista ihmistä, on meidän vain autettava häntä viisasta elämää elämään, elämän-aatetta itsessään toteuttamaan.

Vaatimus toistenkin elämän huomioon ottamisesta on sekin hyvin vanha. Muistakaamme vain tuota käskyä „sinun pitää rakastaman lähimmäistäs niinkuin itseäs!“ Ei silti tämä tehtävä enemmän kuin muutkaan elämän perustehtävät ole yleisemmin vielä tullut edes tyydyttävästikään suoritetuksi.

Miten tässä muiden elämän auttamisessa olisi nyt meneteltävä? Ensiksi on selvää, että voidaksemme näin olla toisille avuliaita, täytyy meidän itsemme olla ainakin jonkun verran selvillä oikeasta elämästä, jopa itse sitä semmoista kaikilla ponnistuksilla elääkin. Jo tällä tavalla me esimerkillämme voimakkaasti vaikutamme muihin. Toinen auttamisteko on selittää ihmisille oikeaa elämää. Paitsi näitä yleisiä kaikkia ihmisiä tarkoittavia vaikutuksiamme, on lisäksi läheisimmistämme alkaen henkilökohtaisesti avustettava elämää aina sen mukaan kuin apuamme milloinkin näyttää tarvittavan.

Se avustustapa, mikä nyt on tavallista, että tyydytään tilapäisesti kohentamaan jotakin muodollisen perustehtävän lajia, tavallisimmin „toimeentuloa“, ei ole sukuaakaan elämänopilliselle toisen auttamiselle, jolla on se ylevä arvo mitä olomme osoittaneet. Se on hosumista, ilman tuloksia elämälle enemmän autettavan kuin auttavankaan. Mitään taiteellista, aatekokonaisuutta sisältävää toisen muodostelua ei siinä ole silmälläkään. Siksi se on vaihdettava viittaamaamme.

3. Uusien ihmisten tuottaminen.

Uutta tuottavassa praktillisessa toiminnassa astuu esiin etumaisena uusien ihmis-olentojen tuottaminen. Meidän täytyy myöntää, että kaikista kokemuksemme piiriin joutuneista olioista ihminen on ihmeellisin, kerrassaan suuremmoinen merkkiteos. Semmoisen maailmaan laittaminen on silloin arvokkainta luomista, mihin pystytään, sillä tekipä kappaleen kuinka nerokkaan tahansa, niin eihän se ihmisen rinnalla ole toki mitään. Ja kun vielä ottaa huomioon, että tämä tuotettu uusi ihminen on tyhjentämätön voimakeskus, mahdollinen melkein rajattomiin, kenties vielä ikuisesti säilyvä, niin alkaa hieman nähdä, mikä suuren suuri teko on kysymyksessä, ihan varmaan ei kukaan ihminen koko elämässään voi toimittaa mitään muuta joka olisi ihmisl uomista lähellekään verrattava. Täytyy haikeasti valittaa, että nykyisin ei ainakaan tätä arvoa käsitetä, ei tuota tämä luominen sitä suurta iloa ja tyydytystä, johon tässä olisi eittämätön syy ja aihe. Niin, niitä löytyy, eikä vähäkään, jotka kieltäytyisivät ihmisl uomisesta vallan kokonaan, vaikka elämänsä vielä muutenkin pyrkii sisällyksettömäksi, kun eivät näe mitä tekisi, mihin aika menisi!

Tosin kaikessakin tuotannossa ihminen ikäänkuin jakaa itseään tuotteelleen, mutta tässä ihmisl uomisessa ovat tulokset aivan kuin jäljennöksiä heistä itsestään. Kuta oivallisimpia siis tuottajat, sitä erinomaisempia luomia. Ensimmäinen huoli uusien ihmisten tuottamisessa on näin ollen se, että tarkoitusta varten jalos-

taa itsensä mahdollisimman korkealle ja hakee sukupuolitooverin samoin mahdollisimman etäälle edistyneen, jotta voisivat yhdessä antaa uudelle olenolle parhaimman perintöpohjan.

Tarkempaa varmuutta ei meillä kyllä vielä ole, voidaanko jotain tehdä luotavan ihmisen hyväksi kohtu-kehitysaikanaan, mutta sitten maailmaan saatua avautuu miltei äärettömät mahdollisuudet sen jalostamiseksi. Tietysti tarvitaan tähän tietoa ja taitoa, jota olisi tullut vuosia ennen itselleen varata, ja jota nyt itse tämän jalostustyön ohella on yhtämittä hankittava.

Kasvatuksen, joksi tätä lapsijalostusta kutsutaan, tulisi minusta tarkoittaa aloittelevan ihmisen *auttamista oikean elämän suorittamiseen*. Nykyisin on tämä kasvatusta peräti yksipuolista ja todellista elämää niin kovin vähän hyödyttävää; kasvatettu usein elämään vieläkin vähemmän valmistettu, avuttomampi, kuin omille valloilleen jätetty.

Kasvatuksen oikeat antajat ovat ihmisluojat itse kodissa, eivät vieraat ihmiset kouluissaan, ei ainakaan pääasiallisesti. Sen tulee sisältää harjoittelua lapsen oman todellisen elämän suorituksessa, ei keinotekoista näyttelyä yhtä teennäisissä mielivaltaisuuksissa, ei toimintaa vain leikkiä ja harjoitusta varten.

4. Muuta muuttamista.

Edellisessä kolmessa luvussa käsittelimme vaikutustamme ihmis-olevaisuuteen. Mutta muuhunkin osaan olevaisuutta on meidän kajottava.

Elämisvälineiksi nimitän yhteisnimellä kaikkia niitä kappaleita, joita elämämme varrella jotenkin tulemme käyttämään. Näillä on tosin ensi sijassa vain käytännöllinen välinemerkitys, mutta useimpiin näistä voi yhdistää teollisen toiminnan ihanteellisenkin tarkoituksen: tehdä niistä ajatuskokonaisuuden hallitsevia taideluo-mia. Tämmöisen ihanteellisen leiman painaminen meidän jokapäiväisiin tarvekappaleihimme tulee yhdeksi ja tärkeäksi osaksi meidän teollisessa perustehtäväsämme.

Jo nytkin on ihmisillä kuin vaistomainen pyrkimys lisätä hyötykappaleilleen „kauneutta“. Ääretön yksi-puolisuus ja kokonais-ihmistä pikkupirstaleiksi pilkkova työnjako tekevät, että ihminen muuttuu kuin koneen- osaksi, joka on kykenemätön mihinkään kokonaisluo-miseen. Olemme liiaksi ammatti-ihmisiä, voidaksemme tulla tositaiteilijoiksi. Sitäpaitse nykyinen elämistapam-me ei ainakaan „sivistyneelle“ anna vähimpiäkään alku-harjoituksia aineen hallitsemisessa, kun hänen työnsä on koulussa ja toimessa vain lukemista, puhumista ja kirjoittamista, käsillä käytellään vain kortteja ja kirjan-lehtiä. Kuta korkeampi herra, sitä vähemmän hän osaa mitään tehdä, ja ylpeilee vielä sillä, ettei hänen muka tarvitsekaan mitään osata.

Ympäristöämme muodostavat esineet kuuluvat toi- seen ryhmään, joka odottaa meidän luovaa ja muo- dostelevaa vaikutustamme. Vähissä määrin on siiheri- kin kiinnitetty huomiota, kaupunkioloissa ei ihmisillä ole siihen paljon valtaakaan, kun se ympäristö on mo- nien monituisten ihmisten määrättävissä.

Ihminen, elämisvälineet, ympäristö, siinä meidän teollisen toimintamme esinepiiri. Kaikkea emme ehdi valmiiksi tässäkään. Lähimpänä olevat ovat ensinnä saatavat viimeistelyä; kauvempana oleviin on tyydyttävä aluksi kumminkin vain karkeaveistelyyn.

Teolliseen elämään olisi meitä johdettava jo pieninä pahasina, aina sen mukaan kuin kykenemme. Ei se saisi olla oppimista vain housujen tekemiseen, ei mittapuun pitelemiseen eikä kynän käyttelyyn: yhtä monipuolista kuin elämä itse pitää sen olla. Pois kaikki ammattityö: mitä itse tarvitsemme, se myöskin itse tehkäämme.

III OSA

Elämän perusohjeet.

Järjestettyä elämää eläessään tarvitsee valveutuneen olla mahdollisimman selvillä paitsi edellä esittämistämme elämäntehtävistä, vielä myöskin niistä yleisistä ohjeista, joita hänen on nyt noudatettava. Minun nähdäkseni ovat ne seuraavat:

1. Itse-elämisohje.

Itse-elämisohjeeksi kutsun sitä johtavaa ajatusta, että kunkin henkilön on itse oma elämänsä elettävä. Tämä perusohje sisältää, että kunkin ihmisen olisi ensin itse selvitettävä elämänohjelmansa tehtävineen ja ohjeineen, luonnollisesti muidenkin tutkimuksia apunaan käyttäen, ja sitten itse myöskin elämäntehtävänsä suoritettava. Ihmisen ei tulisi siis jättäytyä toiminnassaan satunnaisien mielijohteidensa nojaan, ei ottaa valmiina muiden hyvässäkin huudossa olevia ohjelmia, ei elää „niinkuin muutkin“, sehän olisi toisten matkimista, ei tehtävä vain niinkuin toinen häntä kehottaa, palkkaa tai käskee tekemään. Ainoana ohjaajanaan tulee ihmisellä

olla hänen huolellisesti harkittu yhä paranneltu oma elämänohjelmansa.

Tämän vaatimuksen perustelen näin: Jokaisen ihmisen on katsottava olevan itseään ja onneaan lähimpänä. Ketään muuta eivät ne niin liikuta eikä kukaan muu niistä niin välitä. Itselleen kullekin on kelvollisesta toiminnastaan suurinta siunausta. Itselleen kullekin tyhmistä teoistaan myöskin enimmät ikävyydet koituvat.

Kellekä tämän johtaja-aseman toisen elämään antaisi? Mitä takeita olisi, että tämä toinen ymmärtäisi ja tahtoisihan hänen elämänsä paremmin suorittaa? Ja kuinka voisi olla täysin mahdollistakaan, että joku toinen aina joutaisi sitä viisasta elämäänsä toiselle tyrkyttämään ja valvomaan, ettei tämä itse vaikuttaisi jonkun tekonsa muodostumiseen semmoiseksi tai tämmöiseksi! Eläjä joutuisi niin noudattamaan osassa elämätään toisen määräyksiä ja toisessa osassa taas omia akkiloimisiaan; niin joutuisi elämänsä kahden johtajan käsiin: itsensä ja sen ulkopuolellaisen elättäjän. Miten olisi silloin tuloksen laita, jos toinen näistä ohjaajista veisi toisaanne ja toinen taas toisaanne päin? Kyllä kai kullakin on työtä tarpeeksi omankin elämänsä kelvollisessa suorituksessa.

Ja eikö olisi mitä kamalinta, että itse emme saisi olla edes oman elämämme tekijöitä? Kuka viitsisi silloin ponnistaa eteenpäin pyrkimisessä, itsensä kykenevämmäksi ja jalommaksi kasvattamisessa j. n. e. Maksaisiko silloin vaivaa edes elääkään?

Tietysti ei silloin voisi ihmistä pitää vastuunalaisena teoistaankaan, kun syy niihin olisi juuri sen teon teet-

täjän. Oikeita nahjuksia ja kykenemättömiä raukkoja näin holhoomalla meistä siis tehtäisiin.

Verratkaa tähän rinnalle, että kukin itse saa kokonaan olla oman elämänsä ohjaksissa. Silloin ihminen luonnollisesti ahertaa voimiensa takaa päästäkseen selville, miten paraiten elämänsä suorittaisi. Silloin hän myöskin kaikkensa ponnistaa oman onnensa eteen. Valtava kehitys ja pyrkimys on tästä seurauksena. Ja kun kukin koettaa löytää parastaan omalla tavallaan, niin mikä runsas kokemus silloin saavutetaan ja suuri moninaisuuden rikkaus elämälle. Silloin elämä maistuu kun se on omatekoista, Elämän nousu ja elämän lasku sisältyy siis siihen, eläkö elämänsä itse vai muutko sen järjestävät. On siis kallion vahva se peruste, että selvässä tilassaan olevan aikuisen on itse elämänsä elettävä.

Kun ohje on yleisesti pätevä, niin seuraa siitä, että jokaisen tulee pitää pyhänä toisensa itse-elämisperiaattia: ei siis saa esiintyä häiritsevästi ja rajoittavasti kenenkään toisen ihmisen elämään, silloin kun hän vain noudattaa toiminnassaan samaa rajoitusta: tämä yhteis-elämällemme äärettömän tärkeä periaate.

Perusohjeesta seuraa vielä, että samallinen itsemääräämis-, s. o. elämisoikeus on tunnustettava kahdelle tai useammalle yhteisesti, siis yhdistyksille, kansoille ynnä muille ryhmityksille.

Tämä itse-eläminen, joka on tässä esitetyn elämänkatsomuksen oleellisimpia piirteitä, on, tulisi olla meidän oikeustajuntamme pohja: ihmisten väliset oikeussuhteet tulisi määrätä juuri tämän itse-elämisperiaatteen.

Vain nimeksi näkee ihmisten vielä tätä todellista itse-elämisperusohjetta seuraavan. Tietysti ihmiset jo nytkin, vieläpä suurella röyhkeydellä, tahtovat että heidän pitää saada itse elää — miten haluavat, pakottaa vielä muitakin ihmisiä heidän mielijohteidensa mukaan toimintansa järjestämään. Ja myönnettävä on, että tässäkin raa'assa „itse-elämässä“ löytyy jo itu, joka tulevaisuudessa on kehittynyt todelliseksi itse-elämiseksi.

Mullistavia muutoksia on tämän ohjeen omaksuminen tuova mukanaan nykyisiin oloihin verraten. Ei kukaan voi silloin suostua toisia ihmisiä vallitsemaan eikä antautumaan hallittavaksi muussa merkityksessä kuin siinä, että häntäkin saa pitää, tahtoo jo itsekin itseään pitää itse-elämisperiaatteelle perustuvan oikean oikeuden rajoissa.

Ei kukaan voi silloin asettua toisen isännäksi eikä toinen alistua toisen palvelijaksi. Ei tule olemaan työnantaja-nimistä hallitsijaa eikä työntekijä-nimistä orjaa, katsotaan inhoittavaksi rahasta työskennellä: pidetään sitä rahasta antautumisena, prostitutsionina, jota jokainen häpeällisenä kavahtaa.

Tuotanto muuttuu silloin itsetuotannoksi ja yhteistuotannoksi, missä yksilön voimat yksin olisivat heikot. Tämän vuoksi jokainen jo pienestä pitäin saa harjaantua aineen hallintaan kaikinpuolisesti. Ihminen lakkaa olemasta silloin enään se avuton raukka, jonka jo itseään ylläpitääkseen tarvitsee kerjätä työnantajalta työtä. Itse pystyy hän omin neuvoinensa elämänsä välineet itselleen varustamaan, tarvitsematta ja huolimatta siihen vierasta apua, jota keltään ei hänelle nyt

enään joutaisikaan, kun kullakin on oma elämänsä huollettavana. Silloin on ihminen suuri ja todellinen itsevaltiass.

2. Kokonais-elämäohje.

Valveutuneen ihmisen toinen huoli ja tarkattava elämänsä suorittamisessa on, että elämäänsä kuuluisi kaikki ne tehtävät, jotka ovat tekemisen arvoisia, ja kunkin tehtävän osalle tulisi se määrä aikaa, voimia ja huomiota, jonka se tärkeytensä ja merkityksensä puolesta ansaitsee, ei enempää eikä vähempää, että mikään tehtävä ei jäisi varjoon toisen ansiottomasti suositun takia, ja että elämää kaikissa sen osissaan vallitsisi kaikki ne ohjeet, jotka sille asiain luonnosta kuuluvat. Tätä perusohjetta kutsun minä kokonaiselämäohjeeksi.

Elämään kuuluvat kaikki tehtävät olisivat suoritettavat ja jokainen ohje noudatettava senvuoksi että siten vain syntyy kokonaista, ja kokonaisuus taas on eheyttä korkeammutta, täydellisyyttä, tarkoitustaan vastaavaa, taide- luomaa, sointuisuutta, enimmäin elämisenarvoista, korkeinta tyydytystä antavaa. Vain joidenkuiden elämäntehtävien vartenottaminen on selvästi osaelämää, jotain keskeneräistä, puolinaista, vaillinaista, epäsointua ja siis alemmuutta. Vasta kokonaista elämää eläen tuntee olevansa elämänsä herra, tuntee elämänsä omakseen. Monet nykyisin suorittamatta jätetyistä tehtävistä ovat kaikelle elämälle niin välttämättömiä, että niistä ei erilleen pääsekään; silloin täytyy nämä tehtävät toimituttaa muilla, joutuu siis elämänsä näiden muiden määrättäväksi ja

näistä riippuvaksi. Että silloin ihmisen kyvyt niissä elämänpuolissa käyttämättömyyden takia jäävät kehittymättä ja surkastuvat, tehden ihmisen kuin raajarikoksi, puhumattakaan muusta, on selvää.

Nykyinen elämistapa ei noudata tätä kokonaiselämäohjetta, eivätpä ihmiset edes käsitä tämän ohjeen tarpeellisuuttakaan. Siten saattaa joku tehdassuutari käyttää noin kaksi kolmattaosaa valveillaoloajastaan kengän kantojen valmistamiseen, samoin hammaslääkäri hampaisiin, konttoristi laskujen kirjoittamiseen, piletinmyyjä piletien jakamiseen, tuomari juttujen käsittelyyn, lapsenhoitaja lastenkatsomiseen, opettaja venäjänkieleen, tiedemies sammalien tutkimiseen, j. n. e. Tottumuksen laki tekee, että kun mihin monia vuosikausia kiinnittää suurimman osan ajastaan ja huomiostaan, niin se pitää huolen että tähdeaikakin sille kuuluu: kengissä, hampaissa, pileteissä, lapsissa, jutuissa, sammalissa, pyörivät ajatukset yksin yölläkin.

Ammatti-ihmisestä tulee näin tuhannesosa-ihminen kokonaisuuteen verraten. Hänen näkö- ja harrastuspäänsä kuivettuu hirvittävän yksipuoliseksi, elämänsä tulee mauttomaksi yksitoikkoisuudeksi ja ihminen, joka vielä näin tapettunakin kaipaa iloa ja mielihyvää, hakee sitä luonnottomissa, elämäänsä haaskaavissa, turmelevissa nautinnoissa.

Työnjako on tähän kaikkeen syypää. Tosin sillä on ollut, se myönnettäköön, jonkun verran edullisiakin vaikutuksia tuotantomäärään, osaksi laatuunkin. Sen kautta vasta kävi mahdolliseksi parannettujen työvälineiden, varsinkin koneiden ja luonnonvoimien käytäntöön otto,

sillä asteella, jossa silloin oltiin. Mutta nyt on ihminen kasvanut ja voimistunut: hän voi painaa suoraan ainetta kaikissa muodoissaan mielensä mukaan hallitsemaan, hänen kokonaisuutensa ja yleistiedollinen ja yleistaidollinen valtansa auttaa häntä näkemään ja osaamaan entisen erikoistutkijankin aloilla, vieläpä tarkemminkin kuin tämä erikoistyössä itseltään suurimman osan näkö- ja tekokykyjään surkastuttanut raukka.

Nykyinen täysi ammatti-ihminen: kirjeenkantaja, raitiovaunun kamminkääntäjä, maitokauppias, tukkipomo, paperossintäyttävä, liiviräätäli, isvossikka, haudankaivaja, puhumatta herroista ja ryökkinöistä, jotka raukat eivät mitään osaa tehdä, on menettänyt uskonkin, että hän voisi oppia ainetta laajemmaltikin hallitsemaan ja elämänvälineikseen pakoittamaan. Kauvan kestänee ja paljon saanee ihmisiä rohkaista, ennenkuin ne uskaltavat edes ruveta ajattelemaankaan, että ihmisen olisi päästävänä koko elämänsä herraksi ja tekijäksi.

Tietysti ei se koskaan tule käymään päinsä vain jollakin kolmen vuoden oppikurssilla, kuten nykyiseksi ammatti-ihmiseksi tuleminen. Pienestä pitäin ja parikymmentä vuotta on itsetuottajaksikin opittava ja opittava oikealla tavalla, ei sinä verstastyöjuoksupoikana, joka saa itse keksiä oppimistapansa vailla kaikkea johdatusta yleistiedon ja -taidon avulla. Tulevaisuus on näyttävä mihin ihminen pystyy, kun se saadaan vain haluamaan, ja silloin hymyillään meidän ammatti-ihmisillemme.

3. Ahertamisohje.

Kolmas perusohje henkilöllisen elämän eläjälle on ahertaminen. Tällä tarkoitan minä sitä, että ihminen koettaa käyttää aikansa mahdollisimman tarkoin ja voimansa mahdollisimman hyvin elämäntehtäviensä suorittamiseen, valiten aina lyhimmän tulokseen vievän tien.

Että tällainen uuttera ponnistaminen on seurauksiltaan henkilöä suuresti eteenpäin vievää, on päivän selvää. Elämän saavutukset ovat silloin lyhyessäkin elämässä pitkäikäisen rinnalle asetettavia. Semmoinen elämä pulppuaa täysinäisenä, tuottaen arvoa ja riemua itselleen ja ympärilleen, on todellakin siis vasta elämisen arvoista.

Pitäen tätä mielessään, niin tekee niin ikävän vaikutuksen, kun näkee miten välinpitämättömiä ihmiset ovat voimiensa ja aikansa käyttämisessä. Haaskataan niitä jos kuinka mitättömiin. Keksimällä koetetaan keksiä. mihin joutavaan aikansa saisi nopeimmin kulumaan. Niin, löytyy suuri joukko ihmisiä, jotka huokailevat ikävissään, kun aika tuntuu niin äärettömän pitkältä! Haluavat että päivänsä kuluisivat niin nopeaan kuin suinkin, mutta että ikänsä ei silti vain loppuisi!

Tämmöisiä elämänsä haaskaajia on varsinkin varakkaampi ja ylempi luokka täynnä, kun alemmassa luokassa ei ole siihen niin tilaisuutta, itsesäilytys kun vie paljon aikaa. Kaikellaiset pelit, taiteen nimellä käyvät elämän tehtäville vieraat ja siis arvottomat näkemiset

ja kuulemiset, lukemiset, syömingit, juomingit ja lörpöttelyt ynnä monet muut vievät „paremmilta“ ihmisiltä paraan osan heidän ajastaan, vieläpä käyttävät muita ihmisiä näissä turhuuksissa palvelukseensa.

Suurinna syynä tähän tuhlaukseen lienee se, että ihmiset eivät vielä käsitä ja tiedä mitä elämällä oikein olisi tehsävä. Se on heille vielä leikkikaln, kuin lapsille ainakin.

4. Kauneusohje.

Kauneudella ymmärrän minä sitä ominaisuutta jossakin asiassa, että se on suuressa määrässä aatteensa vallitsema. Kauneuteen tarvitaan siis kaksi asiaa: ensiksikin ajatuskokonaisuus, aate, ja toiseksi olevaisen järjestäminen senmukaiseksi. Kuta suuremmoisempi on tämä olevaiseksi kiteytettävä aate, ja kuta täydellisemmin olevainen osataan senmukaiseksi saattaa, sitä enemmän on tässä kauneutta. Tämmöisen ominaisuuden jossakin havaitsemiseen liittyy hieno ilontunne, jos ihminen on siksi kehittynyt.

Kauneusohje, jonka minä asetan neljänneksi elämän perusohjeeksi, tarkoittaa siis sitä, että ihmisen jokaisen toiminnan tulisi olla asianomaisten aatteiden olevaista vallitseviksi saattamista, käytännöllisen toimintamme olla luonteeltaan taideluomista, tapahtua kauneutta silmällä pitäen.

Että ajatuskokonaisuuksien synnyttäminen ja niiden päästäminen tekojemme määrääjiksi on korkeampaa, täydellisempää elämää, on helposti käsitettävä sen sel-

väksi saatua, mitä tässä käsitteistä olen sanonut. Yksinomainen ahdas hyötynäkökohta, joka nyt tahtoo alemman hauskan rinnalla määrätä toimintamme on ilmeisesti pientä ja yksipuolista.

Kuten ennemmin olen lausunut, on kyllä hyötykappaleet, elämisvälineemme otettava teollisen toimintamme lähtökohdaksi: asetettava kaunis siis aivan ensimmäisenä niihin ja sitten vasta kun se kaikki on toimitettu mennä laajemmalle. Vaatimus kuuluu, että meidän on ennen kaikkia kaunistettava „jokapäiväinen“ elämämme. Nykyinen taide, kuten alallaan tiedekin, unhottaa meidän todellisen elämämme, niin se melkein halveksuu sitä. Se luo kaunista esineihin, joilla me emme mitään tee, ja on välinpitämätön kappaleista, joita me tarvitsemme!

Koska tarvekappaleet ovat jo pakosta meitä lähinnä, niin tulisi silloin niissä kaunis ilmetä, että olisimme ja eläisimme kuin kauniin hengessä, sen ympäröimänä. Vaikea on käsittää ettei tätä älyttäisi, vaan syy lieneekin siinä, että suutari, joka osaa tehdä kengän, ei tunne kaunista, ja taiteilija, joka osaa luoda kaunista, ei kykene tekemään kenkiä: kaikkialla on muodon ja sisällön tekijä eri mies ja niin syntyy muodoton sisällys ja sisällyksetön muoto. Siksi tulisi jokaisen tuottajan olla taiteilija ja jokaisen taiteilijan olla hyödyllisenkin tuottajan, s. o. meidän kaikkien tulisi olla taiteilijoita, niin kuin tieteilijöitäkin. Nykyinen taiteilija ja tiedemies on tyhjätoimittaja: hänen työnsä palvelee mitättömän pientä osaa todellista eletävää elämää.

5. Hauskuusohje.

Kokemuksesta tiedämme, kuinka eräät asiat herättävät meissä suuremmassa tai vähemmässä määrässä miellyttäviä tuntumuksia, toiset samoin vastenmielisiä pahalta tuntumuksia. Sen mukaan kuin toinen tai toinen laji on vallalla on elämämme riemua tai kärsimystä.

Alemmalla asteella ovat nämä tunteemme meidän toimintamme pääjohdattajia, jotka määräävät minne mennään ja minne ei, kun elämänohjelman tietoinen selvittely kysyy aikaa ja kehitystä, tunteukset taas ovat asioista jo kehityksen ensi asteilta voimakkaasti ääntänsä kohottamassa. Ihminen elää siis ensi kehityksensä tunteiden varassa: mikä hyvältä tuntuu, se semmoisena pidetään, ja mikä tuntuu pahalta, sekin siksi uskotaan, eikä alemmalla asteella muuta hyvää ja pahaa tunnetakaan, kuin tämä tunteen ilmaisema. Kehittyneemmällä asteella, kun tieto alkaa asioita valaista, antaa sekin lausuntonsa hyvästä ja pahasta. Monesti sen arvostelut ovat tunteuksen kanssa aivan vastakkaisia, ja kokemus todistaa itsekullekin että on syytä luottautua enemmän tietoon kuin tunteeseen. Paitsi että tunne on näin asetettu alemmuuteen, on sitä sitten usein alettu katsella ihmistä suoraan pahuuteen viettelijäksi, jolle on tahdottu olla hyvin ankaria: mielliset tunteet karkotettu pois ja usein vielä kärsimystunteet sijalle: *itsekidutus*.

Myöntää kyllä täytyy että tunne yksin, varsinkin vielä kehittymättömänä, on korkeammalle elämälle epäluotettava johdattaja. Mutta jos tunne olisi ihmisen

vihollinen, niinkuin sitä myöskin näyttään katsottavan, niin silloinhan se olisi johdossa ollessaan vienyt ihmisen tuhon omaksi. Mahdotonta olisi silloin käsittää tunteiden muodostumistakaan, jos ne todellakin tapotahallansa olisivat mieluisa pahan ääni ja kärsimys hyvän.

Elämä ilman tunteita olisi kylmää, kolkkoa, synkkää. Iloton ilotonta. Maku siitä puuttuisi, niin erinomaista kuin sen sisältö sitten olisikaan: olisi äitelää, tympäisevää, vasten luontoa. Siksi pidän tunteen ilmaisevan asioissa puolta, jolle on pantava huomiota. Ottakaamme tunne maun ilmaisijana: poistakaamme semmoinen aines, mikä ei sitä tyydytä ja lisätkäämme, mitä se kaipaa, katsomalla vain ettei asian arvo kärsi näistä muutte- luista eikä jouduta muita ohjeita vastaan s. o. ei tun- teen yksin anneta vain sen näkökannalta toimintaamme kokonaan määrätä.

Tunteiden suurta merkitystä olemuksellemme osoit- taa vielä se valtava vaikutus, mikä niillä on meidän hyvinvointiimme. Ruoansulatus, verenkierto, tervey- temme, työntomme, tarmomme ja tahtomme ponte- vuus, kaikki ottavat ne syvällisiä vaikutuksia mielihy- vän ja mielipahan tunteista ja tuntumuksista, kohoten ja laskien niiden mukaisesti. Myöskin on niillä merki- tystä meidän hienontumisellemme, ne lahjoittavat meille jotain kukkain tuoksun tapaista. Ilo tietää päivänpais- tetta, kevättä, linnunlaulua, elämää; suru synkkyyttä, kuihtumusta, hautaa.

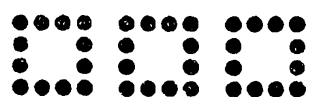
Näin käsittäen olen sitä mieltä, että elämämme on maustettava mieluisalla ja siitä poistettava pahalta tun- tuva. Tätä vaatimusta nimitän hauskuusohjeeksi.

Kun miellyttävä ei aina sisällä samalla arvokasta sisältöä, eikä arvokas sisältö semmoisenaan ole aina miellyttävä, niin on meidän pidettävä huolta näiden toisiinsa yhdistämisestä aina, ne ovat toisiinsa aina yhdistettäviäkin. Selvää on näet sekin, että hauska ilman arvokasta sisältöä on tyhjää, joka seikka on meidän tarkasti mielessämme pidettävä.

Samoin kuin huomasimme olevan kauniin kanssa, että se usein pyritään erottamaan arvokkaasta sisällöstä, sama tahtoo nyt tapahtua hauskan suhteen. Onhan niin yleistä että järjestetään „huveja“ erikseen todellisesta elämästä, „jokapäiväisen“ elämän jäädessä mauttomuudeksi, jopa vastenmieliseksi. Ruoassa niinkään on erikoisia „makeisia“ jotenkin vähällä ravintoarvolla, kun ravintoruoka olisi ollut sen sijaan maustettava eikä koskaan käytettävä makeisia. Menettelymme on aivan yhtä hullunkurista, kuin jos soppa syötäisiin sellaisenaan ja mausteet taas jollakin toisella kerralla erikseen! Niin, onpa henkilöitä, jotka söisivät vain mausteet, jättäen sopan syömättä, kuihtumukseksi. Näin tapahtuu nykyisin lukemattomissa elämämme kohdissa.

Paitsi että tunnettamme tulee näin hallita ja ohjata, on meidän sitä vielä kehitettävä. Täten voidaan saada tuntumaan, iloa ja kärsimystä tuottamaan asiat, joita siihen asti on katseltu kylminä ja välinpitämättöminä. Tämä tunteiden kasvatus on tärkeä varsinkin ylempiin elämän toimintoihin nähden. Kasvatettuna me nautimme tietämisestä, henkisestä vallastamme itsemme yli, luomistoiminnastamme, muiden auttamisesta, elämän korkeammalle kohoomisesta, aatteen vallitsemisesta esineissä,

läheisestä lämpöisestä suhteesta toiseen ihmiseen j. n. e. Toiselta puolen lakkaa meitä enään miellyttämästä jou-tilaisuus, kostaminen, muiden ihmisten vallitseminen ja varjoon saattaminen; meitä ei enään vaivaa työskentely, ponnistus, toisten eroavat mielipiteet ja käytöstavat j. n. e. Korkeampi elämä vapautuu näin kärsimyksistä, jotka alempaa elämää rasittavat ja muuttuu yhä täydellisemmäksi ja täydellisemmäksi onnellisuudeksi.

AINEHISTO

I OSA

Johdanto.

	Sivu
Elämiskysymys ja elämisoppi	3
Elämis-ilmiö ja -lajit	4
Elämän muotoja	6
Elämän kehitys. Kehitysasteita ja suuntia	7
Yleiselämä. Valveutuminen	8
Elämiskysymyksen synty. Henkilöllinen elämä	10
Elämisopin jako. Elämisoppi ja elämistaito	12

II OSA

Elämän perustehtävät.

Muodolliset perustehtävät.

Elämän järjestämistehtävä	14
Elämän isännäksi pyrkiminen	16
Toimintakykyisenä pito	
Ylläpito	
Oppi ylläpitoaineista	19
Ylläpitoaineiden hankinta	19
Ylläpitoaineiden säilytys	22
Ylläpitoaineiden valmistus	23
Ylläpitoaineiden otto	24
Ylläpitoaineiden käyttö	24
Hylkyaineet ja niiden käyttäminen	26

	Sivu
Suojelu	27
Oikea käyttö	29
Parannustehtävä	31
Elämän pitennys	33
Elämänsuorituspaikka	33

Elämän varsinaiset perustehtävät.

Tietotehtävä	35
Teollinen tehtävä	
Itsejalostus	41
Muiden auttaminen	43
Uusien ihmisten tuottaminen	45
Muuta muuttamista	46

III OSA

Elämän perusohjeet.

Itse-elämisohe	49
Kokonais-elämäohje	53
Ahertamisohe	56
Kauneusohe	57
Hauskuusohe	59

Seuraavia kirjoja

on tekijältä ilmestynyt:

<i>Sosialismi</i> , 16 sivua	25 p.
<i>Kuluttajat, teillä on valta</i> , 32 sivua	25 p.
<i>Avioliitto ja siveellisyysskysymys</i> , 48 sivua	50 p.
<i>Sukupuolilyhteys taidenautinnoksi</i> , 40 sivua	50 p.
<i>Lapsikysymys ja ehkäisyoppi</i> , 48—64 sivua, 4 painosta	50—75 p.
<i>Sukupuolielämää I</i> , 52 sivua	50 p.
<i>Avioelämän uudistus</i> , 80 sivua	75 p.
<i>Yhdynnällinen hellintä</i> , 160 sivua	1: 25 p.
<i>Onnellinen avioelämä</i> , 192 sivua	1: 50 p.
<i>Leipää omassa tuvassa</i> , 64 sivua	75 p.
<i>Löydetty paratiisi</i> , 48 sivua	65 p.
<i>Anni ja Onni</i> , I osa, 80 sivua	65 p.
— ” — II ” 64 ”	50 p.
<i>Elämisopin aakkosia</i> , 64 sivua	50 p.

Saatavana tekijältä, osoitteella:

Tohtori A. F. TANNER

Helsinki, Munkkisaarenkatu 16

Asiamiehiä otetaan! Hyvä palkkio!

Hinta 50 penniä